

== Velja po pošti: ==
 Za celo leto naprej . . . K 26.—
 za en mesec 2-20
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec . . . . . 2.—
 V upravi prejemni mesečno . . 1-70
== Sobotna izdaja: ==
 za celo leto . . . . . 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENECE

== Inserati: ==
 Enostolpna pettirvsta (72 mm):
 za enkrat . . . . . po 15 v
 za dvakrat . . . . . 13 "
 za trikrat . . . . . 10 "
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznanila, zahvale, smrtne itd.:
 enostolpna pettirvsta po 18 vin.
== Poslano: ==
 enostolpna pettirvsta po 30 vin.
 Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511,
 bozn.-hero. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 16 strani.

Kranjsko nemštvo.

Pri volitvah v mestni skupini gorenjski so Nemci glasovali za kandidata slovenske liberalne stranke. Pozabili so na septemberske dogodke in šli pogumno v boj za načelnika tržiškega Sokola, samo iz globokega nasprotstva proti Slov. Ljudski Stranki. S tem se je jasno pred celim svetom dokumentiralo to, kar smo že vedno vedeli: Da namreč zveza med liberalci in Nemci obstoji še vedno, četudi ne v tisti obliki, ki sta jo določila svoj čas Hribar in baron Schwegel. Septemberski dogodki leta 1908. so bili samo epizoda, ki so jo povzročili mladini s Hribarjevo vihravostjo. Mladini so si rožičke odbili, in sedaj stoje liberalci zopet pred pragom nemške stranke, proseč njene pomoči.

Udarec, ki je zadel liberalce v gorenjskih mestih, je torej zadel enako tudi nemško stranko.

Od leta 1908. sem so postale narodnostne razmere na Kranjskem mirnejše. Nemci in liberalci so dobili takrat svoje udarce, in treznemu, premišljenemu nastopu Slov. Ljudske Stranke se je zahvaliti, da se je javnost pomirila in so bojni klici utihnili. Spominjamo se tiste znamenite seje kranjskega deželnega zbora, ko je Slovenska Ljudska Stranka po podivjanem nastopu liberalcev stala kot trdna skala sama sredi valov, in s tem, da je popolnoma jasno in odločno povedala svoje mnenje liberalcem, Nemcem in vladi, postavila javnost zopet na trdno podlago zakonitosti, naglašajoč načela socialne in narodne pravičnosti, na kateri edini je mogoče mirno in uspešno delovanje.

V nemškem taboru se pa pojavljajo znamenja, da Nemcem to ni všeč. Nemški »Volstrathi« se shajajo in sklepajo, kako bi Jugoslovane oškodovali v njihovem razvoju. V svet pošiljajo popolnoma neutemeljene vesti, kako baje Slovenska Ljudska Stranka zatira nemštvo na Kranjskem. Vlado pozivljajo, da naj neha s »protežiranjem« Slovencev. Zopet hočejo imeti po vseh občinah nemške napise in pritiskajo na vlado, da naj k temu prisili slovenske župane. »Nemški most do Adrije« gradi politični »luftinženir« Dobernig in nemškonalionalna družba provokatorično ponavlja to frazo. Da bi oslabil naše ljudstvo, zato podpirajo liberalce proti Slovenski Ljudski Stranki.

Izkušnja v gorenjskih mestih, zlasti v Trzinu, jih ne bo izmodrila, ker je vodstvo nemške stranke danes v rokah onih, ki nečejo miru in treznega razvoja.

Poglejmo nekoliko, kdo je ta nemška stranka, ki danes tako nesrečno vodi usodo kranjskega nemštva in ki je postala prava nevarnost za mir v deželi!

Nemška kolonija biva kompaktno v kočevskem okraju. Tu sta bili najprej dve stranki. Krščanski socialci so se pogumno postavili proti nemškemu nacionalizmu, ki je nastopil z gonjo proti katoliški Cerkvi in z najsirovejšim terorizmom propagiral vsenemške tendence. Ko so propadli krščanski socialci pri volitvah vsled premoči kneza Auersperga, so izgubili pogum in vztrajnost in se dali zapeljati v takozvani »Verständigungsausschuß« z nemškimi nacionalci. S tem so bili ubiti, kajti prišli so ob svojo samostojnost in s svojimi četami le okrepili moč nasprotnikov. Krščanski socialci so postali priveseček nemškega nacionalizma. Radikalna nemškonalionalna struja pa je zrastle in se ni brigala za noben sporazum. Celotisti zmerni liberalci in pametnejši Nemci knezove struje, ki so stopili v ta odbor, so izgubili tla vsled nasprotnega rovanja. Pri volitvah v okrajni šolski svet kočevski sta kandidata »Verständigungsausschuss« kočevski župan Loy in njegov gozdni ravnatelj Schädinger dobila komaj 5, oziroma 4 glasove, kandidat radikalnih »rdečih« Hans Jonke pa 50 glasov. Toliko se zmenijo nemški nacionalci za tisti »sporazum«, ki so mu tako slepo vdani krščanski socialci. Tu je torej na vrhu podivjani bojeviti narodni radikalizem, ki hlepi samo po prepiru in po zatiranju druge narodnosti. Ni čuda, da se je knez Auersperg kmalu zahvalil na časti zastopati tako ljubeznivo družbo in se je umaknil v gosposko zbornico.

Ostali Nemci, ki so raztreseni po mestih in industrialnih krajih, so uradniki, trgovci, nekaj obrtnikov, delavci. Delavci so vsi socialnodemokratski, ostali Nemci ne pridejo politično v poštev, razen v Ljubljani v občinskem svetu. So vmes Nemci krščanskega prepričanja, a ti se ne upajo niti oglasiti in se dajo voditi od nasprotnikov. Politično zastopstvo ima kranjsko nemštvo pa po poslancih veleposestva. Vsi poslanci kranjskega veleposestva so izvoljeni na ta nemški program in

zato zadene tudi vse odgovornost za počenje nemške stranke. Načelnik nemške stranke je dr. Eger. losvonromovec, zastopnik najbolj radikalne bojevitve nemške struje. Veleposestvo ga je vzelo v svoj klub, dasi je mestni poslanec. Vstopil je, ne kot hospitant, ampak kot voditelj.

Take abnormalnosti ni najti nikjer drugod. Veleposestvo je po svoji naravi konservativen, miren element, ki se ne spušča v narodne borbe v prvih vrstah. Na Kranjskem je pa veleposestvo prevzelo uradno zastopstvo protislovenskega in protikatoliškega fanatizma. Načelnik deželnozbornik. kluba kranjskega veleposestva je državni poslanec kočevskih ultraradikalcev in sluga, ki ima na Dunaju izvrševati povelja nemškega volksratha.

Ali ni med veleposestvom kavalirjev, ki bi se jim tako stališče zdelo nevredno plemstva? Nam se zdi, da se s terorizmom v tej stranki pobije vsaka pametna misel.

V Trzinu so torej Nemci zopet pokazali, da hočejo liberalce podpirati proti Slovenski Ljudski Stranki.

Uspeh so videli. Udarec je zadel nje! V tem smislu pojdemo dalje.

„Preporod enotnega avstrijskega cesarstva“

se imenuje nova brošura, ki jo je spisal neki F. von Schuerer. Pisatelj pravi, da je prvi pogoj za razvoj države, kakor tudi za blagostanje narodov pametna ustava. Habsburška monarhija je nevarno bolna, to priznava danes vsak državljan. Toda žalibog je le preveč brezbržnosti, premalo srčnosti in samozvesti, ki bi je bilo treba, da se da državi nov, pameten in življenja zmožni organizem. Zgodovina je zvarila monarhijo, združila njene različne narode. Zato velja zanje kot temeljno načelo, pogoditi se in najti naravno in pravično formulo za rešitev jezikovnega vprašanja. Vir vsega zla, notranjega pa tudi zunanjega, ki se kaže v nesmotrenosti naše zunanje politike pa je dualizem, ki je le v korist madžarskim plemičem, veleposestnikom in židovskemu kapitalu, ne pa ljudstvu. Našo zunanjo politiko delajo Madžari, ki so že zelo blizu svojemu cilju: oslabilo monarhijo in jo osloviti pri sosedih.

Pa tudi trializem zavrača pisatelj, ker bi to po njegovem mnenju pomenilo dvojni nesmisel potrojiti. Rešitev monarhije leži v enotnosti, v zopetni ustvaritvi avstrijskega cesarstva z najširšo samoupravo narodov.

Na to dokazuje Schuerer ob roki zgodovinskih dejstev in državnih temeljnih zakonov, da je bila nagodba iz leta 1867 ustavolomstvo in popolnoma proti intencijam Habsburžanov in kristnim monarhije. Kakor si je cesar Leopold I. stavil za svoj življenjski cilj ustanovitev absolutne habsburške monarhije, kakor si je Jožef II. zamislil svoj prosvitiljeni absolutizem, tako je tudi sedanji vladar Fran Josip v manifestu o marčevi ustavi (1849) povdarjal, da je prvi pogoj za red, blagostanje in slavno bodočnost monarhije njen prepoved v enotno cesarstvo, kar smatra on za svojo življenjsko nalogo. Pisatelj zaključuje s temi besedami: »Doba dualizma je trda ali zaslužena kazen za našo brezumno politiko, ozkosrčnost in samopašnost. Naš vladar nam kaže cilj, treba le, da gremo za njim.«

Da se zanese med ljudstvo politično gibanje za premembo ustave, se je ustanovilo na Dunaju politično društvo »Domovinska zveza za enotnost in moč«. Namen društva je v glavnem: širiti razumevanje in navdušenje za enotno in v vojnem oziru močno cesarstvo na podlagi najširše samouprave vseh narodov.

Veseli nas vsak pojav v nemškem taboru, ki kaže, da posamezniki uvidevajo temeljne napake avstro-ogrske pa tudi naše notranje ustave, ki je omogočila polstoletni protislovenski kurz, zasejala najhujše narodne boje in pritrla državo na rob propada, ob katerem na nas preže škodoželjni sosedje. Želimo, da Nemci, ki so nas razkričali za antipatriote, kmalu uvidijo protihabsburško bistvo dosedanje svoje politike, ki je istovetila interese mnogogojezne Avstrije z nemškimi. Da pisatelj omenjene brošure nasprotuje trializmu, in se tudi v omenjeno novo politično društvo vsprejemajo le teoretični nasprotniki dualizma in trializma, vsekakor umevamo, ker se pač boji, da se ne bi »zlo potrojilo«. Toda mi Jugoslovani pod besedo »trializem«, ki ga današnja »samostojnost« Bosne takorekoč izziva, razumevamo združitev vseh habsburških Jugoslo-

LISTEK.

Pagal ultimo.

(Spisal Iv. Baloh.)

O gospodu graščaku so rekli ljudje, da je čuden človek. Graščina njegova je ležala blizu trga, toda kar je bilo mlajših tržanov, so gospoda graščaka — tako so ga imenovali — poznali le po imenu. Zapustil ni svojega grada in svojih posestev, da bi stopil med domače ljudi, že veliko let in če je imel v mestu kak nujen opravil, tedaj je šel ponoči z vozom skozi trg v mesto in ponoči zopet nazaj. Odtujil se je ljudem, med katerimi je zrasel, popolnoma. Ljudje se zanj niso zmenili, in če je kdaj slučajno prišel pogovor na grajskega gospoda, tedaj so rekli starejši, da je mož nesrečen, drugi pa, da je čuden človek.

In vendar gospod graščak ni bil tak čudak, kakor so sodili ljudje. Njegovi posli v gradu, ki so ga dobro poznali, so drugače mislili o svojem gospodarju. Vedeli so, da je gospod včasih res pust, dolgočasen, sam zase, da z nikomer govoriti ne mara, da še ne odzdravi, poznali so ga pa tudi od dru-

ge strani: bil je dobrega srca do svojih poslov, nikdar ni nikomur rekel žal besede in o Novem letu je vse posle obdaruil z bogatimi darili. Kadar so pa prišli njegovi časi — kot so rekli posli — takrat je pa dejala grajska hišinja, ki je bila pri gradu že nad petdeset let, ter vedela za vse že davno minule in pozabljene grajske zadeve, naj pusté vsi posli in delavci gospoda pri miru, ker so bolni. Drugače pa so ga vsi spoštovali in ljubili, ker je bil natančen kakor ura, včasih s svojimi delavci in posli celo prijazen in ljubezniv.

Posebno sta to poznala njegova dva najožja prijatelja, če smemo tako reči, čeprav sta bila njegova podložna služabnika. To sta bila njegov zasebni tajnik in njegov gozdni oskrbnik. S tema dvema je grajski gospod veliko let občeval največ. Njegov zasebni tajnik je bil vpokojen nižji uradnik, mož sam zase, ki je užival malo pokojnino, v gradu pa imel poleg plače še stanovanje in hrano ter bil pri svojem gospodu popolnoma zadovoljen. Njegovo opravilo je bilo, da je svojemu šefu vodil korespondenco, ki pa ni bila velika, posebno pa, da mu je slednji dan čital iz knjig in časopisov. Graščina sama je imela lepo, starodavno knjižnico, graščak pa je bil naročen na mnogo domačih in tujih časopisov.

Slednji dan mu je čital njegov tajnik skoro dve uri njegov dnevnik od začetka do konca, graščak pa je sedel v svojem naslanjaču, pušil iz svoje dragocene pipe, poslušal in delal med čitanjem razne opazke. To se je vršilo redoma; kadar je bilo graščaku dosti, pa je odslovil tajnika. Gozdni oskrbnik pa je skrbel za lepa pota po grajskih gozdovih, po katerih se je gospod sprehajal dan za dnem, najemal in plačeval je delavce, ki so sekali v gozdu les ter gledal, da se v gozdovih ni delala škoda. Bil je precej izobražen in v svoji stroki popolnoma doma. Živel je v stari lovski hiši sam s svojo soprogo že dolgo vrsto let ter užival popolno zaupanje svojega gospodarja. Ti trije: grajski gospod, njegov tajnik in gozdarski oskrbnik so torej med seboj občevali ožje, kakor z drugimi, četudi so si bili drugače različni po izobrazbi in premoženju. Vsak popoldan namreč po obedu sta prišla v grajsko obednico tajnik in gozdar k gospodu na turok. Sicer nista bila posebna prijatelja igre, toda ker sta vedela, da napravljata to posebno veselje gospodu, da je to edina njegova zabava, da se pri tej igri graščak izredno zabava in raztrese, tedaj sta rade volje ustregla svojemu šefu. Dobiček ali zguba sta znavljala vselej le par vinarjev; sicer je pa

obema bila na razpolago pijača in smodke, da sta to žrtve oba gosta rada doprinesla. Graščak je imel poseben užitek, če je komu pagata vzel ali če ga je sam napovedal. Zato sta gosta včasih nalašč slabo igrala, samo da sta spravila v dobro voljo svojega predstojnika. Tako so torej tekli mirno v gradu naprej dnevi, meseci in leta.

Včasih pa ni bilo tako. Po smrti svojih staršev, ki so dosegli lepo število let, je ostal graščak sam na svojem posestvu dokaj časa. Spoznal je pa, da tako naprej ne more iti, da potrebuje nadomestila za svojo mater. Težko se mu je bilo odločiti, ker je le malo hodil med svet. Vedel je pač, da živi na sosednjem gradu prijatelj njegovega očeta, ki ima dve hčeri. Posestvo je bilo sicer lepo, toda zadolženo, in ko bi poprosil za roko ene izmed hčera, bi mu gotovo njegov sosed izpolnil željo. Bilo je v navadi, da sta si oba sosed ob začetku leta menjala posete. In to priliko je porabil grajski gospod, da je po ovinkih vprašal sosed, ali bi bilo mogoče. . . . Dobil je najprijaznejši odgovor. Par tednov pozneje je pripeljal njegov sosed v posete svojo mlajšo hčer. Hitro so se dogovorili in poroka je bila v par tednih. Nevesta, ki je bila dosti mlajša, kakor ženin, je bila izredne lepote. Vzgojena

vanov v eno upravno celoto, ideji centralnega parlamenta za vso monarhijo pa ne nasprotujemo, še manj seveda narodni samoupravi drugih Slovanov monarhije. Ideja pisateljeva je veliko-avstrijska.

Avstrija in Rusija.

(Dr. I. Žitnik.)

Ko je balkanska zveza koncem septembra pričela z mobilizacijo svojih armad proti Turčiji, je tudi Rusija pomikala ojačene svoje vojne kore proti galiski meji. Ker avstrijska diplomacija navadno prepozno vstaja, je zamudila priliko, da o pravem času prepriča merodajne kroge v Peterburgu o svoji mirovni politiki na Balkanu. Prepozno je grof Berchtold v delegaciji označil stališče habsburške monarhije, da sedaj na Balkanu ne išče novih dežel, marveč hoče varovati le svoje naravne pravice in trgovinske koristi. Rusija je bila preje poučena o načrtih balkanske zveze in je postavila močno vojaško stražo ob avstrijski meji, da si utrdi svoj pojemajoči »prestizj« pri balkanskih zveznih državah. V teh razmerah bi bila Avstrija res navidezno napovedala svojo likvidacijo, o kateri govori neki »Fabricius« v nekem angleškem listu, ko bi mirno prenašala vsa izzivanja. Moralno je bila prisiljena, da tudi ona zastraži svojo severovzhodno mejo proti Rusiji. Ko poveden že teče v vežo, treba je zapreti vrata in odpreti okna.

Ne morem pa si pomagati, ako vedno ponavljam, da avstrijska politika na Balkanu od leta 1854. ni bila prava in srečna. Ko se je avstrijska diplomacija sprijaznila z načelom »Balkan balkanskim narodom«, morala bi ga tudi dosledno izvajati, ne pa čakati, da drugi obirajo zrelo sadje. Tako je Avstrija prišla med dva ognja. Zviti nemški diplomat Kiderlen je Italijo speljäl v Tripolis, da jo obdrži v trozvezi in prepreči njene »ekstremne« na Balkanu ter spopad z Avstrijo zaradi Adrije, do katere si je Nemčija, kakor trdi, že zagotovila svoje »pravice«. In tako je danes postala past ona pogodba, s katero sta grof Goluchowski in Venosta leta 1897. v imenu Avstrije in Italije Albancem zagotovila neodvisnost in avtonomijo. Vprašanje je sedaj, kdo prvi obliči v tej pasti. Posledice že čutimo, Avstrija mora z močno armado čuvati Albanijo, ko je l. 1908. po nasvetu iz Berlina žrtvovala Sandžak in trgovsko cesto do Soluna. Te politike seveda mi navadni ljudje ne razumemo, zato moramo molčati in si svoje misliti. Toda človeka le zgrabi nevolja, ko čita posmehljive in škodolne besede nemškega politika: »Avstrijski dvoglavi orel je znesel jajce v balkansko gnezdo štirih kraljic in Rusija čaka z orožjem, kaj se zvali... Nemčija pa gre brez strahu svojo pot.« Feniks gotovo ne pride na dan iz zaprtke, na katerem sedi italijanska koklja. Vest o demobilizaciji ob avstrijsko-ruski meji je v prvem hipu napravila najboljši vtis in vzbudila upanje, da se balkanska kriza sedaj mirno konča. V kupo veselja pa je dostavek

peterburškega brzojavnega urada vliel precej grenkega pelina za vse, ki žele prijateljskih razmer tudi med Rusijo in Avstrijo. Nočemo ugihati, kaj je bil povod temu dostavku, ki dokazuje, da Rusija še ni prepričana o lojalnosti avstrijske diplomacije. Nasprotnika sta sicer odložila puški, da se sprijaznita, toda v žepih le še tiščita nabasana samokresa. »Fremdenblatt« je že dne 13. svečana zadel žebelj na ostrino, ko je rotli Rusijo: Proč roke od Balkana! Na misel mi prihaja že stara anekdota. Boječ žid hoče s krošnjo v hišo. Pred vrati pa laja pes. Mimoidoč deček prigovarja židu: »Le stopite notri, saj vem,« odvrne žid, »ali pa tudi pes to ve?«

Žalostna je res vloga, ki jo igrajo naša uradna in poluradna glasila. Ali ni največji škandal, ako drago plačani oficijozni napiše in vrže v svet pamflet, v katerem sumniči avstrijske Jugoslovane veleizdajstva in se mazač v svoji židovski nesramnosti sklicuje celo na sekijskega šefa v ministertvu za zunanje posle! Sploh pa vsi od vlade plačani časniki in obzorniki samo škodljivo ugledu države s svojo zmedeno pisavo. Vnanji svet že res sodi, da gre v Avstriji vse narobe.

Nevihita se je torej zopet enkrat razvlekla, upanje imamo, da se sedanja balkanska kriza konča brez svetovne vojske. Kurzi na borzi so se dvignili in prične se stari ples okoli zlatega teleta. Balkanske države so vsled demobilizacije pripravljene na podlagi svojih zahtev pogajati se z londonsko konferenco o pogojih miru s Turčijo. Toda ta mir bo jako drag in življenje njegovo v vedni nevarnosti. Evropa si naroča nove topove, gradi večje pomorske trdnjave, živi in drhti v znamenju malika Maria, ker ostala so neresena mnoga in velika vprašanja. In med prvimi je iztočno vprašanje. Naši vojaški krogi že danes računajo s posledicami balkanske vojske. Žive namreč v trdni veri, da je in ostane Rusija naš glavni in najmočnejši nasprotnik, ako in dokler se more francosko-ruska zveza zanašati na angleško pomoč. In ker mora v tej konstelaciji ravno Avstrija igrati važno, pa malo hvaležno vlogo, je pač nujno vprašanje, ali so mogoči prijazni in odkriti odnošaji med habsburško monarhijo in ruskim carstvom.

Ruska politika je danes skoraj na las ista, kakor pred šestdesetimi leti. V srcu Rusije živi veliki duh starih Faraonov in perzijskih kraljev. In ta duh oživlja jedro države, ki ga tvori nad 80 milijonov velikoruskega plemena. Navzlic korupciji, ki je neizogibna v tako ogromni državi, je Rusija ona velesila, od katere milosti že desetletja žive razne druge države ob njenih mejah. To je dejstvo, s katerim mora računati vsa Evropa, ali je komu všeč ali ne. Car Nikolaj I. je ravno pred 60 leti naglašal angleškemu poslaniku, da je Rusija voditeljica in nositeljica pravoslavne ideje na Balkanu in v soseščini in da iz tega izvaja pravico do primata, ki ga hoče braniti tudi z mečem. In sklicujoč se na ta primat je car Turčiji napovedal vojsko. In tedaj je tudi Avstrija z orožjem nastopila proti ruski prevladi na Balkanu. Preden pa

je storila ta korak, je cesar Franc Jožef poslal grofa Gyulaya v Peterburg z lastnoročnim pismom na carja, naj ruske čete ne zasedejo Moldavije in Vlaške. Načrt grofa Buola je izpodlelel, habsburška monarhija je ostala osamljena, Rusija pa je iz sovraštva do Avstrije omogočila Prusiji Kraljevi gradec in Sedan. In od tedaj se ni otajal led sovraštva in napetosti. Grof Andrassy je bil Mažar, toda pozabil je na Vilagos in kot minister za zunanje posle se je v huzarski uniformi predstavil ruskemu carju Aleksandru II., ki ga pozneje ni mogel prehvaliti. Grof Andrassy je podpiral Bismarckov načrt trocesarske zveze, kateri naj bi se pridružila še Italija. Shod treh cesarjev v septembru leta 1872., je zblizal Avstrijo in Rusijo na veliko jezo nekdanje mogočne nemške ustavoverne stranke v avstrijskem parlamentu. Ti Podzimkovi podleski (Herbstovi predniki so se pisali Podzimki in Kaiserfeldovi Blagotinski. Op. uredn.) so hoteli celo Poljake pritisniti ob steno. Toda tudi višji dunajski krogi niso z veseljem pozdravili trocesarskega shoda v Berlinu. Vzroki pa so bili drugi. Na čelu teh krogov je bil nadvojvoda Albreht, ki je kot odločen nasprotnik Bismarckove politike dosledno zagovarjal zvezo z Rusijo. V obširni spomenici je grofu Andrassyju odsvetoval shod v Berlinu, rekoč: »Ali naj gremo zopet Bismarcku na led, kakor leta 1863? Sedaj hoče Bismarck imeti mir za več let in nas hoče prikleniti kot tlačana.« Nadvojvoda Albreht, katerega zvest učenec je bil tudi nadvojvoda Ivan (Orth), je imel vedno pred očmi usodo Turčije. Kot prijatelj Rusije, tako je sklepal slavni vojskovodja, se moremo z njo vedno sporazumeti glede na iztok; če ostanemo nevtralni, moremo v slučaju vojske med Nemčijo in Rusijo odločevati v svojo korist; ako pa smo nasprotniki Rusije, bo le v škodo Avstrije. Toda grofa Andrassyja je bil že omrežil lokavi Bismarck in izvršil se je berlinski shod, s katerim pa je bil pošten mešetar najmanj zadovoljen. Bal se je, da utegne sčasom iz prijateljstva med Avstrijo in Rusijo nastati zveza, ki bi osamila Nemčijo. Iz ust ruskega carja je moral Bismarck slišati besede: »Če Evropo je močna Francija potrebna.« Bismarckova največja skrb je bila, da zvari sedanjo trodržavno zvezo in nadzoruje avstrijsko-ruske odnošaje. Ta zgodovinska dejstva pojasnijo vse poznejše dogodke. V juliju 1878. sta se zopet sešla avstrijski in ruski vladar v Reichstadtu, kjer je Rusija nevtralnost Avstrije v bližnji vojski odkupila za Bosno in Hercegovino. Toda na berlinskem kongresu je zopet Bismarck napeljal vodo na svoj mlin in leto pozneje v hotelu »Imperial« na Dunaju grofu Andrassyju slovesno izročil »gebundene Marschroute«, katero hranimo kot talisman. Shod v Münstegu leta 1903. je le zavlekel balkansko krizo in s tem tudi poostiril odnošaje med Avstrijo in Rusijo.

Ali ni pota in sredstva, ki bi odstranili ta Damoklejev meč? Na to vprašanje odgovorimo z grofom Andrassyjem, ko je radoveden diplomat hotel izvedeti njegov program: »Nobe-

nih neumnosti več!« V Rusiji sicer še živi in deluje verska ideja, ki združena z rusko narodno mislijo — katere pa ne smemo istovetiti s panslavizmom — goni državni ustroj. Toda stvari na Balkanu so se zasukale, razmere temeljito izpremenile. In sedaj je še prilika, da se Avstrija zavé svoje duše. In ta duša je vera v potrebo svojega obstanka in zaupanje v svojo moč. Ako se s tema združi še ljubezen do vseh svojih narodov brez izjeme, mogoče je prerojenje. In ker je mogoče, mora se tudi izvršiti. Nobene neumnosti več nasproti sosedom, doma pa revizija temeljne ustave. Prvi pogoj za obstanek in procvit države je pametna ustava, ki zagotovi in omogoči kulturni razvoj vseh državljanov. Enakopravnost in zadovoljni narodi morejo reči z Ovidom: »Est Deus in nobis, agitante calescimus illo.«

Kako se godi oblegovalcem pred Odrinom.

Neki poročevalec piše koncem februarja iz Tatar-keja tako-le:

Tatar-kej je majhna, zapuščena vasica. Turški prebivalci so pobegnili in njih mesto so zavzeli bolgarski vojaki. Takoj za vasjo se začnajo zadnje bulgarske postojanke. V vasi je nastanjen bulgarski armadni štab za južni oblegovalni polukrog, medtem ko severni, severozapadni in severovzhodni oblegovalni obroči, kjer se nahajajo najmočnejše turške utrdbe, tvorijo srb-ske čete, ki so tudi številno jače nego bulgarske.

Pogled na Odrin je popolnoma odprt. Skozi dober daljnogled se vidi celo dim, ki se vije iznad dimnikov. Minareti Selimove mešare dominirajo nad mestom. Toda z njih se več ne razliva svet reflektorjev, ki so preje razsvitljevali postojanke oblegovalcev; menda so se jim pokvarili. Po prijaznosti dr. K. sem prodir prav do postojank. Tega dne se ni streljalo; zdelo se je, kakor bi bili obe vojski utrujeni vsled celonočnega streljanja.

Dospeli smo do prvih okopov, ki teko paralelno po zmernem sedlu gorskega grebena. Globoki so in široki, tako da bi se dva voza z lahko tognila. V okope vodijo majhne, poševne izkopane stopnjice. Toda nisem šel dol, ker me je radovednost gnala k zemeljskim kočam. Kmalu smo dospeli do njih. Tudi te so izkopane v nasprotni smeri Odrina. Koče so podobne kletem, v katerih vsaki je mesta za 12 do 15 mož. Zrak v njih ni najboljši, toda tople so in varne. Tu in tam se sicer zgodi, da se začno zasipati, zlasti če je zemlja premočena, vendar le redkokdaj. Vidi se, da so vojaki imeli razmeroma dovolj časa, da so jih napravili čim ugodnejše in varnejše.

Tu dobivajo vojaki za časa odpočitka hrano. Tu se zbira jo tisti, ki niso na postojankah ali na straži; igrajo na karte, sede ali spe, kakor pač komu ugaja. Je tudi veselja. Zadnji čas je dospelo krog 50.000 majhnih železnih peči, ki so jih postavili v okopih in zemeljskih kočah; vojaki se imajo torej kje ogreti. Navadno sede krog njih, pripovedujejo o domu ali pa čitajo. Po-

v mestnem zavodu in navajena mestnega, šumnega življenja, se je težko privadila samote, ozkega obzorja na starih graščinskih tleh. Zdelo se ji je spočetka, da je zaprta kot ptica v kletki, toda udala se je, tembolj, ker je vedela, da bo rešila svojega očeta...

Mirno je preteklo prvih pet mesecev. Vsakdo bi sodil, da vlada med obema grajskima najlepše življenje; toda ni bilo tako. Njej se je zahrepenelo po mestnem življenju.

Prišle so počitnice. V graščino so prišli za več tednov otroci njenega brata in z njimi njihov učitelj in odgojitelj.

To je bilo življenje in vrvenja v nekdanj tako mrtvih prostorih! Otroci so skakali po grajskih dvorih in kričali, da so posli že komaj čakali, da bi minule počitnice, v salonu in na verandi se je gasil glasovir, donelo petje in elegičnih ceter je donel mili glas v tiho, temno noč...

Vse je bilo, otroci, grajska gospa, gospod in učitelj. Še nikdar ni bil graščak tako vesel življenja kot takrat. Gospa pa je postajala vedno bolj tiha in otožna.

Za njo soboto je bil sklican grajski lov. Graščak sam sicer ni bil lovec, toda ustregel je svojim sosedom in prijateljem, da se ima vršiti v njegovih gozdovih velik lov cele tri dni in se zaključiti z velikim obedom.

Lov se je vršil in trajal že dva dni. Tedaj se je nenadoma raznesla po gradu vest, da so gospa odpotovali. Zakaj in kam, tega ni vedel nihče.

Ko je povedala hišinja gospodu, da so gospa odšli v mesto, ni spočetka nič slabega mislil, toda ko je pristavila hišinja besede: »In tisti učitelj je šel tudi« — tedaj...

Bilo je ravno pred skupnim obedom. Obed je bil odpovedan in vsi gostje so se razšli. Tisti večer je slonel grajski gospod do polnoči nem in tih pri svoji pisalni mizi. Pregledal je svojo blagajno. Izginile so vse dragocenosti in ves razpoložljiv denar.

Več kot štirinajst dni po tem dogodku ni videl grajskega gospoda nihče, razven zveste hišinje. Tudi z njo ni o tej zadevi spregovoril gospod besede. Oba sta se razumela in molčala. Ko so se pa pomirili živci, tedaj je naročil svoiemu pravnemu zastopniku, naj izve, če mogoče, saj za sled za njo. Čakal je odgovora, toda ni ga bilo. Od mikoder nobenega glasu.

In tedaj so se pričeli tisti vsakdanji dnevi z istimi sprehodi in tarokom.

In tako so tekli dnevi, meseci in leta... Gospod je pozabil na vse, tudi na svojo mladost. Venec sivih las je krasil njegovo glavo.

Bilo je nekega dne, ko mu pismo- noša prinese pismo brez znamke. Tajnika slučajno ni bilo doma, tedaj je sam odprl pismo, misleč, da je gotovo pismo kakega reveža. Pismo je bilo slabo pisano, da ga je komaj čital:

»Velerodni gospod! Zvedela sem po mnogem trudu, da še živite sami na svojem posestvu. Skoro si ne upam pred Vas stopiti s pravim svojim ime-

nom, ker sem kriva Vašega in svojega gorja... Toda sedaj, ko so šteti moji dnevi, ne, moje ure, sedaj, ko mi je, kot upam, odpustilo nebo — prosim milosti še pri Vas — za nesrečno Vašo soprogo Mery. Mladost me je zapeljala. Dotični nesrečni človek — imena ne imenujem — je zapravil moje — ne, Vaše premoženje ter mene in moje — Vaše dete prepustil največji bedi. Mislila sem neštetokrat že prositi milosti, toda misel, da bi bila zavržena, me je ukrotila. Sedaj pa, ko stojim pred pragom večnosti, sedaj ko sem dovolj trpela za svoje zmote, Vas prosim milosti ne zase, ampak za svoje dete. Skrbite zanjo, da lakota ne umrje. Usmiljenje! — Nesrečna Mery.«

Dodan je bil natančen naslov.

Odkar je minul tisti nesrečni lov, ni bil še nikdar grajski gospod tako razburjen, kot po tem pismu. Odklonil je vsak sprejem za dva dni.

Mislil je in mislil... Odločil se je. Pozval je svojega pravnega zastopnika, nakazal mu večjo svoto ter mu ukazal, naj se takoj napoti v daljno Švico ter naj reši, če ne nje, pa vsaj njeno dete.

Tiste dni je bil grajski gospod navadno živahen in razburjen in tudi prijazen.

Pričakoval je poročila vsaki dan, vsako uro. Zopet se bo začelo življenje v hiši, vse bo pozabljeno, odpuščeno in videl bo zopet v očesu otroka oko svoje — Mery.

Igrali so kot po navadi tarok po

obedu. Grajski gospod je imel srečo. Dobil je karte, kot se morda nikdar v svojem življenju. Sam sebi se je čudil. Tajnik in gozdar sta se že veselila njegovega uspeha ter mu v maprej čestitala.

Gospod šef je napovedal — ultimo. Bilo je ravno sredi igre.

Tedaj prinese pismonoša nujen brzojav. Graščak je bil vzradoščen, ker je vedel, kaj ga čaka. Njegova hči bo došla in zopet bo videl njene oči...

Bil je nenavadno razburjen.

Ukazal je, naj se zanimiva igra dokonča, potem se pa gosposda za pet minut odstranila ter se zopet nazaj vrnela.

To pot pa je imel grajski gospod izredno nesrečo. Vse je izgubil: igro in ultimo. Razburjen je vrgel karte po mizi ter še enkrat velel, naj se oba vrneta čez pet minut nazaj. Tajnik in gozdar sta šla v stransko sobo ter tam pušila smodke.

Graščak je odprl brzojav ter čital: Prepозно došel. Hči se je vsled bede na grobu matere ustrelila. — Pravni zastopnik.

Brzojavka mu je padla iz rok.

Streslo ga je po celem telesu. Zagrabil je čašo vina in v hipu izpil.

Nekaj težkega je padlo v obednici na tla. Tajnik in gozdar sta skočila v sobo. Graščak je ležal mrtev na tleh. Igral je poslednjikrat — ultimo.

Zadela ga je kap.

gostokrat si tudi zapoje; poje goslač ali pa se poje skupaj.

V enakih zemeljskih kočah žive tudi častniki. Njihovo življenje se v ničemer ne razlikuje od življenja navadnega vojaka. Hrano imajo skupno, k večjemu da častniki prvi dobe svojo porcijo. Kuha se v posebni kuhinji, navadno fižol, riž ali bob. Kadar gredo v službo na pozicije, bi v njih nihče ne spoznal častnikov. Obleženi so kot navadni vojaki, brez epolet in navadno tudi brez sablje, zato pa s puško v roki. Izkušnja jih je izučila; preje jih je namreč sovražnik po plavi obleki in svetlih sabljah natančno lahko spoznal in meril nanje, tako da je padlo nenavadno veliko častnikov.

Kakor je pa v kočah ugodno, tako je hudo na postojankah, zlasti ob hudem mrazu, ki je mnogokrat večji nego v severnih krajih Avstrije. Dr. K. mi je pripovedoval, da je doslej že sam amputiral nad 30 zmrznjenih rok in nog. Zlasti so v tem oziru prizadeti Srbi, ker se nahajajo na mestih, kjer najhujše brije sever. Zato so Srbi že nestrpni in komaj čakajo povelja za generalni naskok. Toda generalni štab ne kaže zanj posebne hitrice ali želje. Slišal sem, da je zanesljivo znano, da ima odrinska posadka še za dva meseca hrane. Čakati je težko, a naskok bo težak in krvav.

Turški topovi so boljši nego bulgarski. Napadalcu morajo zmagovati različne ovire: mreže iz bodeče žice, skrite, takozvane volčje jame i. dr. Bodeče žice so izredno močne in se težko sekajo. Pri tem poslu je bilo ustreljenih dve tretjini pionirjev, čeprav so imeli na prsih varnostne oklepe. Napadalcu morajo dalje preko odprte ravani, na kateri jih bodo turški topovi kar v kupih kosili. Naskok bo nedvomno zahteval strahovitih žrtv, pa je še vprašanje, če bo uspel. Toda vojaki so že nestrpni. Enolično življenje v kočah pa težave in trpljenje na postojankah, jih silijo v obupno odločnost.

Odšel sem odtod s čudnimi čustvi. Gledal sem straže, kako nepremično stoje in zro na Odrin, gledal skupine vojakov v okopih in mislil: »Ljubi Bog, koliko izmed vas se vrne domov?!...«

Iz Tatar-keja sem jezdil do Urbe; ondi sem preko pontonskega mostu prešel na drugo stran do postaje in se s tovornim vlakom, ki sem ga slučajno dobil, peljal do Dimotike. Na poti mi je tožil neki pionir:

»Nam se posmehujejo, češ, da niti vojaki nismo. Toda mi smo v tej vojni največ trpeli. Najprej so zahtevali, da odpeljemo Marico v drugo strugo, da bi Odrinu zmanjkalo vode. To nam radi dežja ni uspelo. Toda koliko nas je tu utonilo ali zmrznilo! Nato smo sekali tiste peklenske žice. Od moje čete jih je ostalo samo 25, ostali so bili vsi ubiti. Gonijo nas iz dela na delo. Tu stavi mostove, tam poljske kuhinje, ondi pekarne, pa lazarete. Niti odpočiti se ne moremo!«

Obžaloval sem ga, toda pozabil nisem vojakov, ki zmrzujejo pred Odrinom.

Pred usodopolnimi odločitvami.

(Od našega londonskega poročevalca.)

London, 11. marca 1913.

Krivo bi bilo zakrivati resnico, ki jo priznavajo v vseh avtoritativnih krogih, da prizadevanja diplomacije razrešiti mnogobrojne resne težkoče, ki so se rodile iz balkanske vojske, nimajo tistega uspeha, kakor bi ga bilo želeli.

Na tem ne izpremene ničesar pravkar došla poročila, da sta se Avstrija in Rusija zedinili glede »demobilizacije«. Javnost ravna v svojem interesu, da ne pripisuje tem izjavam prevelike važnosti, kajti za trenutek niso drugega, nego kopica lepih besedi na papirju.

Mir evropski ne bo zasiguran takrat, kadar Avstrija in Rusija odpustita par vojakov domov, ne da bi zmanjšali pripravljenosti za vojsko, marveč takrat, kadar bo skadrsko vprašanje definitivno razrešeno.

In vesti, ki prihajajo v tem pogledu, se glase silno resno, da resnejše ni več mogoče.

Iz Belgrada poročajo, da je ondotni avstrijski poslanik prijazno svetoval Srbiji, naj ne pošilja pred Skader armade. Protestiral res ni, a »opozarjal« je srbsko vlado.

Dunajski dopisnik »D. Telegrapha«, dr. Dillon, znani zaupnik zunanje ministrstva na Dunaju, poroča danes, da se Avstrija resno bavi z mislijo, preprečiti izkrcanje srbske vojske, ki prihaja Črnogorci na pomoč. In »Reuter« pravkar poroča, da je Avstrija naredila v Londonu gotove korake, da bi pripravila velesile k skupni akciji v Belgradu z zahtevo, da Srbija pojasni pošiljatev novih čet v Drač.

Z ozirom na ta dejstva in nekatere druge pojave se mora reči, da se z vso brzino bližamo kritičnim dnevom prve vrste. V naslednjih desetih, štirinajstih

dneh se odloči, ali bo Evropa zadobila mir ali pa jo objame splošna vojska. In danes je težko reči, da bi bilo upanje na mir večje, nego so šanse za vojsko. Važna izjava Asquitha v angleški zbornici poslancev, da Angleška v slučaju vojske ni vezana poslati velike armade na kontinent, utegne se ob kasni enajsti uri nagniti tehtnico v prilog miru — dasi bržkone ne odgovarja dejstvom docela.

Zanimivo in obenem jako poučno je ozreti se v teh velekritičnih trenutkih nazaj ter poiskati med preteklostjo vzroke, ki so povzročili, da se naposled napočili tisti časi, ki so jih stari ljudje že deset in desetletja slikali na steno kot najhujše čase, kar jih pomni evropska zgodovina. Vsaka stvar dozori ob svojem času in države bodo vsaka po svoji zaslugi žele, kar so se jale.

Začetek sedanjih velikih težkoč je iskati bržčas v aneksiji Bosne in Hercegovine leta 1908. Že tedaj ni dosti manjkalo, da ni ta Aehrenthalov čin povzročil splošne vojske. A Rusija takrat še ni popolnoma okrevala od udarcev japonske vojske in ni bila popolnoma pripravljena. Začela pa se je na vso moč pripravljati, da pri prvi ugodni priliki ne samo povrne avstrijski diplomaciji zadano ponižanje, ampak tudi iz daleko resnejših vzrokov.

Splošno se je smatralo, da ne pomeni aneksija Bosne in Hercegovine nič drugega, nego prvi korak na prodiranje Avstrije proti Solunu. Da se to prepreči, je bilo najnaravnejše poriniti srbsko - bulgarsko zavoro med Avstrijo in Solun. To je že star načrt, ki se je najprej pokazal pri pogodbi v San Stefanu, ki ga pa je Avstrija s pomočjo Angleške umela onemogočiti na berlinskem kongresu l. 1878.

Leta 1912. so bile okoliščine za izvršitev tega načrta mnogo ugodnejše. Francoska in zdaj tudi Anglija sta bili zaveznici Rusije in voljni sodelovati z njo. Ruski poslanik v Carigradu Čari-

kov je začel leta 1911. delati na to, da se ustanovi zveza med balkanskimi slovanskimi državami na eni strani in med njimi pa Grki na drugi. A ta akcija in njena očita protiaustrijska tendenca je bila tako malo prikrivana, da je Čarikov padel v nemilost in moral zapustiti poslaniško mesto. Njegov najvstrajnejši sodelavec je bil ruski poslanik v Belgradu Hartwig. Samoposebi je umevno, da ni mogoče, da bi ta dva poslanika delala na svojo roko, brez vednosti in brez navodil od ruskega zunanjega ministrstva.

V diplomatskih krogih je zdaj dobro znano, da se je zveza med Bulgari, Grki in Srbi ustanovila pod inicijativo in s sodelovanjem Rusije. Dalje je dobro znano, da se nanaša prva točka tajnih pogodb o sodelovanju zaveznikov za slučaj, da bi avstrijska vojska stopila v Sandžak in da se šele druge točke nanašajo na skupen nastop proti Turčiji. Srečanje carja z nemškim cesarjem spomladi lanskega leta, obiski bulgarskega kralja na Dunaju in v Berlinu in potovanje črnogorskega kralja na Dunaj, vse to je bilo v zvezi z nameravano eventualno vojsko proti Turčiji. Obiski Poincareja v Peterburgu, pa Sazanova v Balmoralu in njegova dolga pogajanja s sir Greyom so imeli namen, zagotoviti za rusko politiko na Balkanu odobrenje Francije in Anglije.

Značilno dejstvo je, da so štirinadvajset ur po Sazanovem obisku v Balmoralu Bulgarija, Črnagora in Srbija pričele z mobilizacijo. Sodi se, da je Velika Britanija obljubila Rusiji zgolj svojo diplomatično pomoč na Balkanu in bržčas nič drugega. Težko je mogoče, da bi se v Balmoralu — to ime je treba poudariti — ne posvetovali o vseh mogočih posledicah ruske balkanske politike in da se je šlo za jako resne odločitve, je sklepati tudi iz tega, da je sir Grey sklenil povabiti vodjo opozicije Bonar Lawa v Balmoral, da mu poda vsaj dejstva položaja.

Istovčasno z mobilizacijo balkanskih držav je tudi Rusija odredila delno mobilizacijo svojih čet ob poljsko-avstrijski meji. To se je že zgodilo na podlagi formalnih obveznosti napram slovanskim balkanskim državam, ker so sodili, da Avstrija spregleda konečni namen balkanske vojske ter jo utegne preprečiti z vojaško intervencijo. In gotova dejstva kažejo, da Avstrija še danes nekaj takega namerava.

Predstojajoče poročilo, kojega vsebinsko sem večkrat imel priliko slišati iz ust odličnega diplomata, se nanaša le na zgodovino, inicijativo, organizacijo in namen balkanske vojske. Iz navedenih dejstev je jasno posneti, da je balkanska vojska pravzaprav rusko delo, da je Rusija prava gonilna in vodilna sila za slovanskimi prestoli na Balkanu. In iz tega je lahko sklepati, da bi bilo jutri konec vojske, ako bi Rusija to želela, da je več nego verjetno, da so se na migljaj od Rusije mirovna pogajanja pretrgala in da se je vojska nadaljevala, ker se prav s tem Rusija nadeja onemogočiti avstrijski diplomatski uspeh v Albaniji in da se ravno na prizadevanje Rusije in njenih zaveznic zavlačuje razrešitev albanskega vprašanja, da se da zavezniškim balkanskim državam čas za gotove uspehe.

Avstrija je prišla vsled te svoje lastne zgrešene politike v sila resni

Jadranska razstava na Dunaju.

Prinašamo načrt jadranske razstave, ki se v kratkem otvori v Prateru na Dunaju. Tu vidimo: 1. dubrovniško knežjo palačo in razstavno dvorano; 2. razni prizori; 3. oddelek Split, Lovran, Bakar; 4. zvoniki; 5. dubrovniški samostan; 6. pročelja raznih zgradb; 7. do 10. razstavne dvorane; 11. do 13. razstava zunanjih držav; 14. Cavtat; 15. stavbinske barake; 16. stare splitske ulice; 17. do 22. oddelki za okrepčilo in zabavo; 23. do 26. razstavni paviljon; 27. ognjegasci in rešilno društvo; 28.

dalmatinske hiše; 29. restavracija; 30. turška hiša; 31. do 32. hlevi; 33. svetilnik; 34. mestna vrata v Zadru; 35. Veliki kanal; 36. jezero za vožnje z motornim čolnom; 37. morski akvarij in Poštojska jama.

Mohorjani — vsi se spomnite „Slovenske Straže“!

Iblanski telefon in druge rči.

»Povejte no, kua pa je prouzaprout iblanski telefon? Kua pa je! Ena figa je iblanski telefon; ena figa velika kokr ena metla.«

»Le poslušite! Jest nubene rči na trdem, če nism prepričan, de je res tku kokr trdem. In če trdem, de je iblanski telefon ena figa, more bt že res ena figa, drgač b jest tega na reku.«

»Astn: u bundelk teden je blu tu, ke sm s naprej uzeu, de se um iz enmo mojmo prjatlam u Krakum pu telefone zmenu, neki prou važnga zmenu. Zatu sm prou zgudi zjutri — tku je mogl bt

ukul pol deseteh — ustou, stopu h telefone in začeu vrtit tista vinta in na use kripke zgunit. Zguniu sm ceu dan in tku zguniu, de sa se m žuli naredi na rok in tista šefla sm tišu h ušese in čaku, de b se m na pošt kdu uglastu in me prašu, kua de b prouzaprout rad mou. Kokr sm reku: zguniu sm ceu dan in naprej du punuči. Ke se m le nubedn ni uglastu, sm se vs zmartran mal dol ulegu, de b s udpučou in se nabrau nove muči za zgunejne in vrtejne tiste vinte. Ub en čež punuči sm se že zbudu, plumu u roka in začeu spet naprej zgunit in zguniu sm spet ceu dan in iz enmo kratkmo presledkam cela nuč. Uglastu se m še zmeri ni nubedn, zatu sm že na pu hin zguniu u sreda naprej. No, pupoune ukul štereh enkat se pa vnder le uglast ena nežna štimca na pošt: Halo!«

Sevede, vi s ute mislel, de sm jest kokr sm blu razkačen, začeu tista štimca zmerjat in ji naprej metat, de na ušeseh sedi in tku naprej, kokr je pr takeh prložnosteh navada. Kaj še! Lepu manerleš sm ja puzdravu, prou za udpušajne, de nej m nekar na zamer, de sm ja tulk časa nadlegvu in zraven še prou puhlevn prou, de nej u tku prjazna in lubezniva in me zveže iz ta in ta numara, ke mam neki važnga za guvort. Sevede, vi ute reki: Pepe, ti maš použuva kri, de t na zavre pr takeh prložnosteh; ampak tu ni res. Jest

mam huda kri; ampak mislu sm s: če začneš zdela tista štimca na pošt zmerjat, u vrgla tista šefla iz rok, mene pa pestila na cedil in jest znam spet en ceu teden zastoijn vrtit tista vinta. Zatu sm blu raj puhlevn in prou za numara. Res, da sm čaku in puslušu iz šefla na ušese spet ene dobre pu ure, predn se je edn mek uglastu in prašu, kua b rad. Ke sm mu pa puvodu, kuku in kaj, se je pa izkazal, de me je tista štimca čist iz ena druga numara zvezala, kokr sm ja blu jest prou. Kua je blu zdej za strit. Zgunit sm začeu spet iz nouga in zguniu je tud un, ke je blu zdej pu pumot name navezan in tku sva zgunila du sebotu pupoune in se uglašala zdej edn zdej drug, ket kašn petelini, kedr se začne dan delat, naražen pa le nisva mogla, tku štantek naj je zvezala tista štimca na pošt, in jest s tega na morm drgač mislt, kokr de ja je vest pekla, de me je preh pestila tku douh čakati in de je zatu pol soja reč tulk bulš nardila.

Tku sva zgunila, kokr sm reku, du sebotu pupoune. U sebotu pupoune pa le mine putrplejne mojga zvezarja in zatul vs razkačn u telefon: uh me piš! in vrže šefla ud sebe in tku sm ustou spet jest sam iz utekla ruko in ušesam pr telefone. Sevede sm se putemtakem tud jest hmal naveliču stat pr telefone in sm zatu tud jest zatulu: uh me piš! in šou ud telefona iz trdnem namenam,

de je še ta narbl pametn, če stopm sam u Kraku h prjatl in mu osebn prvem kuku in kaj; če um na iblansk telefon čaku, um preh star ratu, predn me uja iz ta prava numara zvezal.

Uzeu sm zatu u sebotu pupoune klubuk in se pudau ud duma; kumi pa stopm vn, že zaslišem en upitje; sm čež grad je mogu pridet, in tak upitje, de je kar skus ušesa letel.

Kua more bt pa spet tu? prašu sm sam sebe in soje kurake puspešu preke mest, ud koder je glas prajhu.

Bl, ke sm se bližu meste, bl razločn se je šlišu en zmerjanje in zabaulajne čež enga kužata. Ke pridem du svetga Jakuba mustu, pa že videm ud zdeleč ena Krakučanka, ke je skakala tam ukul pušesene Iblance in se drla na use kripke.

»Ja, mamka, kua se pa tku jezete; sej vas b še boži žlak zadeu ud jeze,« začeu sm Krakučanka tulažt, ke sm pršou du ne. Sevede je že preh stal ukul mamke use pouhu ldi, ampak te lde sa bli čist brez usagca sučutja, kar zjal sa, pa smejal sa se. Men se pa smif en člouk, pa nej u že kdur če in kakršen če, če s ena reč le preveč h sre žene in smilla se m je tud ta mamka, še bl pa ena putka, ke je ležala čist razcedrana mamk u naroči.

»Kua se je pa zgudi te-la putk? A ja je kašn autumobil puvozu al kal?« prašu sm mamka.

dilema. Lahko se reče, da je potisnjena v kot in da ji ne preostaja drugega, nego opustiti ustanovitev Albanije, ki bi imela v sebi kal gotovega razvoja in obstoja in s tem kapitulirati pred Rusijo ali pa — riskirati vojsko.

V naslednjih malo dnevih se odloči, ali bomo imeli splošno evropsko vojsko ali mir.

Delovanje Vincencijeve družbe.

Pravkar razpošilja Vincencijeva družba svoje poročilo za leto 1912. Iz delovanja tega najstarejšega dobrodelnega društva na Kranjskem (ustanovljeno 1876) posnamemo, da je imelo v preteklem letu 13 konferenc ali podružnic — 8 izmed njih je delovalo v Ljubljani in bližnji okolici (Selo, Vič, Šiška) — ki so podpirale 292 strank, večinoma revne družine z otroci, in izdale v ta namen 12.307 K 12 h. Izven Ljubljane so Vincencijeve konference ustanovljene: v Idriji, Trzinu, na Jesenicah in v Loškem potoku. Konferenca v Idriji je imela posebno velik delokrog, ker je podpirala 86 revnih družin in izdala v ta namen 3313 K 78 h. Konferenca v Trzinu ima mnogo velikodušnih dobrotnikov, ki jo podpirajo pri njenem ljudomilem delovanju. V bližnji bodočnosti namerava otvoriti dnevno zavetišče za otroke tovarniškega delavstva. Konferenca na Jesenicah je navezana večinoma na podporo domačih delavcev, pa vendar uspešno vrši svojo nalogo. Kako se da delovanje Vincencijevih konferenc krajevnim potrebam primerno prilagoditi, priča konferenca v Loškem potoku, ki vzdržuje šolarsko kuhinjo, prenočišče in zasilno lekarno. — Posebno pozornost posveča Vincencijeva družba otroškemu varstvu. Patronat za mladino je imel v preteklem letu 45 sirot in zanamjenih otrok v svoji popolni oskrbi in izdal zanje 8538 K 98 h. Razun Marijanišča, ki se je razvil zadnja leta v velik zavod s 184 gojenci, vzdržuje družba še troje dnevnih zavetišč. Eno je združeno z Marijaniščem in šteje povprek 50 gojencev, drugo je v Rokodelskem domu in je imelo preteklo leto 60 dečkov v svojem varstvu. Konf. sv. Ant. Pad. na Viču vzdržuje zavetišče za dečke in deklice (50 otrok) tovarniškega delavstva z letnimi stroški 4219 K 56 h. — Izredno podjetje Vincencijeve družbe je bil v letu 1912 drugi tečaj za izobrazbo bolniških strežnic, s katerim se je izpopolnila zdravstvena organizacija na deželi. Strežniški tečaj, ki se je vršil pod strokovnim vodstvom dr. Fr. Dolšaka, je obiskovalo 20 kandidatkinj. Tako se trudi Vincencijeva družba, da primerno potrebam sedanjega časa v duhu krščanske ljubezni izvršuje svoje ljudomilo poslanstvo. Zato je najtoplejše priporočamo v podporo.

Seja kranjske trgovske in obrtne zbornice.

Ljubljana, 14. marca.

Predsedstvena naznanila.

Sejo vodi predsednik Knez, ki imenuje za overovitelja zapisniku svetnika Ložarja in Rohrmanna. Predsednik se nato spominja rajnega zborničnega tajnika c. kr. svetnika Ivana Murnika, ki je bil v službi te zbornice od novembra leta 1866 do srede majnika 1900. Sklene se, da zbornica nosi stroške za njegov pogreb.

»Kašn autumubil! Kua u autumubil! Tistala mrha kusmata tamla m ja je fentala, in taka lepa in prjazna putka; tle nej pugledaja!«

In pumulila m je pud nus tist konc putke, ke je še ustou kusmat mrh ud južne.

»A tistla pes ja je tku zdelu, ke gre tamla iz tistmo ta mladem gespudkam?«

»Tist ja, kdu pa druh! Mende te mrh duma nč za žrt na daja, de more pol pu cest puštene putke napadat in jh daut.«

Jezila se je mamka in kedr je pugledala na putka, sa ji stupile frišne souze u uči.

»Tku je bla pridna, de m je usak dan znesla pu en jajc, zdej pa tlela leži! Uh-uh-Uh!«

»Oh, mamka, nč se nekar preveč na grimite; sej tistla pes je ud gespud dohtar Taučarja — — —«

»A tku, ud gespud dohtar Taučarja, ud žepana prauite, de je! A tku! Ta je še le ta lepa! En žepan, ke b mogu varvat ldi in žval pred škoda, pa ima psa, de ldem škoda dela in putke ukul pmaša. A je tu pravičn!«

Reglala je mamka naprej in na take pretege, de sm mislu: zdej pa zdej m uja mrence u ušesah pupokale.

»Kua je pa tist za en člouk, ke gre iz ta mrha kusmata?«

Predsednik poroča nato, da je odstopil kot zbornični svetnik Tom. Pavšler, kot njegov namestnik se upokličje v zbornico Engelbert Franchetti.

Nato poda predsednik poročilo o splošnem gospodarskem položaju leta 1911, ki je bil, kakor znano, jako slab. Peča se s polomom Glavne posojilnice, ki je provzročil pri nas pravo stagnacijo in topost. Glede na telefon omenja, da v Ljubljani ni dobiti novih postaj. — Kregar: Bo že zdaj boljše! — Zbornica je imela lani 3 plenarne seje in 15 odsekovih sej. — Poročilo se vzame na znanje.

Tajnikovo poročilo,

ki med drugim izvaja, da je rešila zbornica 1730 poslovnih in 1670 ekspedicijskih števil, se vzame na znanje.

Razne volitve.

Za predsednika zbornice je bil z liberalnimi in nemškimi glasovi izvoljen Ivan Knez, S. L. S. je oddala prazne glasovnice, za podpredsednika je bil z liberalnimi in nemškimi glasovi izvoljen Kamilo Pammer, S. L. S. je glasovala za Ivana Kregarja, za časnega predsednika je bil z vsemi glasovi izvoljen Schrey. Knez in Pammer izjavita, da sprejmeta izvolitev. Za računsko pregledovalce so bili izvoljeni Mejač, Podlesnik in Samassa. Zbornica bosta zastopala pri komisijonalnih obravnavah radi zagotovitve vojaških naravnih potrebščin Schrey in Perdan. V carinski svet se imenuje kot član Pammer, kot njegov namestnik pa Pollak; v odbor obrtne nadaljevalne šole v Kropi se izvoli Šolar.

O točki

ustanovitev sveta za obdačitev tovarniških poslopij na Kranjskem,

čigar naloga bo pred vsem v spornih primerih na željo davčnih oblastev odajati strokovnjaška mnenja o vrednosti tovarniških poslopij, je poročal zbornični tajnik dr. Fran Windischer ter predlagal v zmislu sklepa združenik odsekov, da se imenujejo v ta svet sledeči gospodje: Ivan Knez, Josip Lenarčič, Feliks Stare, Jean Pollak, ing. Hugo Sugg, Samassa Makso.

Ureditev trgovsko - političnih odnošajev s sosednimi državami.

Poroča zbornični podpredsednik Pammer, ki predlaga dolgo resolucijo, katere jedro je, da naj se pri prihodnji reviziji naših trgovinskih pogodb z balkanskimi državami ter pri uvodu leta 1917 se začnejo novega trgovinsko-političnega obdobja vlada in zakonodaja ne žrtvujeta industrije in eksporta, trgovinskih pogodb in konzuma živil v prid razmeroma malega dela kmetijstva.

Svetnik Ložar predlaga, da naj se resoluciji odstavi tudi odstavek, da naj se vlada in zakonodaja ozirata na upravičene zahteve malega in srednjega kmeta, pri tem pa ne žrtvujeta industriji in eksporta. Glede na izvajanja podpredsednika Pammerja omenja, da se resoluciji pozna, da jo je nemška roka delala. Izvoz naših fabrikatov ni padel. Karteli so krivi, da je padel izvoz polufabrikatov. Od 1. 1906 je pretrgana zveza s Srbijo, ki si je iskala in dobila drug trg v Belgiji. Srbija je uvažala v Avstrijo živino slabejše, težje kvalitete pa v Egipt in Italijo. Govornik naglašja, da je pač naša trgovina s Srbijo zato trpela, ker so nemški listi Srbe pitali z ušivci. Hi-

»Tu je pa sin ud gespud dohtar Taučarja, Tonček.«

»No, lepa reč!« In mamca je spet upila.

»Mamka, mamka! Nekar se na jez-te! Gespud dohtar vam u že piška plaču, ke ja je negau pes ukul prnesu; tu ste lohka kar brez skrbi.« tulažu sm ja jest.

»A tku; kene piška m u plaču! Kua pa jajca, ke m je usak dan pu enga tku štantek znesla? Kua pa jajca? A m u zdej dohtar Taučar jajca nosu, ke je putka hin, a?« drdrala je mamka naprej in usaka moja beseda je bla bob ob stena, tku de sm se ja nazadne tud jest naveliču pušlušt in de sm šou naprej preke mojmo prijatle; pu pot sm s pa mislu: eneh pet takehla mamk nej b nastaul na iblansk pošt namest telefona, de b žele tisteh ke zdej telefoniraja reglale dol s pošte, pa b lohka use tiste dratove udpraul, ke u snege tku al tku udpuveja soja služba, pa b na blu treba en teden čakati na zveza in pol pa še zastojn.

Če b se iblansk pošt derehtar gespud Štrukl intereseru za moj nasvet in biu prpraulen namest telefona nastaut ene par takeh mamk saj za puskusna, mu drage vole puve nhne atrese

Boltatu Pepe iz Kudeluga,

navska je trditev v tej resoluciji, da bi bili le prašiči provzročili nesporazum med Avstrijo in Srbijo. S pametno politiko si je znala Rusija pridobiti cenen kredit v Franciji in v Rusiji. Denar v Rusiji je ceneji kot pri nas ali v Nemčiji. Obrestna mera znaša 4½ do 5 odstotkov, 500 milijonov rubljev ima Rusija prihranjenih in ima več zatega kot papirnega denarja. Pri nas v Avstriji se pa izdajajo bankovci v taki meri, da mora avstro-ogrška banka že davek za to plačati, kar čez dovoljenih 600 milijonov bankovcev v promet izda. Naša industrija se naseljuje rada zdaj na Ogrskem, kjer ji gredo na roko, Nemci se pa z Ogrji bratijo.

Pammer se protivi dostavku svetnika Ložarja in izkuša ovreči tehtna Ložarjeva izvajanja, kar se mu pa popolnoma izjalovi.

Svetnik Ogrin: Vsa krivda, da hodita trgovina in industrija rakovo pot, zadene truste in kartele. Kako naj dobimo kak trg, če stavijo previsoke cene. Zelo umestna bi bila postava, ki bi omejila vpliv trustov in kartelov. Našega izvoza prav nič ne podpirajo konzulati, kjer bi morali nastavljeni tudi trgovci.

Resolucija, ki jo stavlja Pammer, se nato soglasno sprejme, liberalna stranka in Nemci odklonijo dostavek, ki ga je stavljal svetnik Ložar.

Podelitev ustanov za eksportne akademike.

Sprejme se poročilo prvega tajnika dr. Murnika o ugotovitvi načel za podelitevanje ustanov za eksportne akademike. Ustanove naj dobe le inkskribirani akademiki, ki res tudi hodijo k predavanjem.

Tujski promet. — Stalna dunajska razstavna komisija.

Brez razprave obveljata poročila I. zborničnega tajnika dr. Murnika, po katerem se nameravani deželni komisiji za tujski promet dovoli letno 600 kron, ko prične poslovati, nadalje se dovoli deželni zvezi za tujski promet podpora 600 K in stalni razstavni komisiji na Dunaju za prispevek v pokritje njenih stroškov letno 150 kron.

Nezgodna zavarovalnica v Trstu.

Odkáže se odsekov nujni predlog zborničnega svetnika Ogrina glede na nezgodno zavarovanje v Trstu, ki slove:

Zbornici se naroča: 1. Ministrstvo se naprosi, da uvede revizijo pri delavski zavarovalnici zoper nezgode v Trstu. 2. Ministrstvu se poroča, da od ogromnega kapitala delavske zavarovalnice, katerega prispevek je tudi iz dežele Kranjske, ni tega niti vinarja naloženega na Kranjskem. Dotično ministrstvo se naprosi, da odredi, da se gotova svota kapitala, ki odpade na Kranjsko, tudi tu naloži. 3. Ministrstvo se naprosi, da radi vedno rastočih zavarovanju podvrženih podjetij za Kranjsko ustanovi lastno delavsko zavarovalnico s sedežem v Ljubljani, kateri naj se pridruži tudi starostno zavarovanje, kadar se to vpelje. 4. Ministrstvo se naprosi, da sedanja pravila delavske zavarovalnice spremeni, posebno § 18., točki 2. in 3., in sicer tako, da bi upravni odbor imel pravico uvrščati zavarovalne obrate v nevarnostne razrede in odstotne postavke ter razsojati o poškodbah. Vsekakor naj se to poveri predstojništvu. Nadalje razveljavljenje poročnega volilnega zistema v zmislu dodatka k § 24., točka 5., odstavek 5., pravila z dne 2. avgusta 1908. leta, ter ostane prejšnja odredba, da ima delodajalec en glas.

Proti umazaniam agentom.

Predsednik izjavi, da bo o sledečem nujnem predlogu zborničnega svetnika Ložarja takoj obvestil c. kr. deželno vladu. Ložarjev predlog slove:

Zbornica skleni: C. kr. deželno vlada se opozarja na ogromno škodo, ki jo imajo naši obrtniki in trgovci zato, ker se vsled tega, ker ni nobene kontrole, na najrazličnejše načine prestopa drugi odstavek § 59. obrtnega reda, zlasti s tem, da potniki obiskujejo zasebnike, katerim je trdka pač naznanila obisk potnika, ki pa sami tega obiska niso zahtevali.

Zato predlagamo: Visoka zbornica skleni, da je zaprositi c. kr. dež. vladu, naj naroči in poskrbi za strogo izvrševanje predmetnih postavnih določil.

Zbornični svetnik Ložar izvaja od splošnem pritrjevanju zbornice, kako da tuji agenti povsod, ne da bi bile stranke zadovoljne, obiskujejo ljudi doma in jih naravnost goljufajo s slabimi izdelki. Blago, ki ga vsilijo strankam ti potujoči agenti, ki krošnjarijo pri zasebnikih, je slabo, kakor tudi perilo. Potrebno bo tudi, da enkrat ogrske cigane preženemo. (Splošno pritrjevanje.)

Zbornični svetnik Ogrin: Potniki naj bi se morali kje legitimirati. Kaže, da bi se legitimirali po trgovski in obrtni zbornici, ki gotovo vse trdke pozna.

Ker je postala zbornica med tem nesklepčna, se zbornična tajna seja ni mogla vršiti, ker je večina narodnopravnih svetnikov odšla.

Balkanska vojska.

Kaj so odgovorile balkanske države velesilam glede na njihovo ponudbo, da posredujejo za mir med Turki in balkansko zvezo.

Bulgarska brzojavna agentura poroča: Vlada je poslaništvom velesil izročila odgovor na njih posredovalni predlog, ki izjavlja:

Zvezne balkanske države sprejmejo posredovanje pod sledečimi pogoji:

1. Temelj pogajanjem za teritorialno mejo med Turčijo in zavezniški naj tvori črta Rhodosto-rt Malatra izvzemaši polotok Gallipoli, ki ostane Turčiji. Vse ozemlje, ki leži zahodno od te črte, z Odrinom in s Skadrom, mora Turčija zaveznikom odstopiti.

2. Turčija odstopi otoke v Egejskem morju.

3. Izjaviti mora Turčija, da se popolnoma desinteresira na Kreti.

4. Turčija mora pritrditi načeloma, da plača zaveznikom vojno odškodnino, katere višina se določi, ko se konečno sklene mir. Plača tudi posebno odškodnino za škodo, ki se je provzročila, predno se je pričela vojska. Zvezne države se udeležje posvetovanj o odškodnini.

5. Zvezne balkanske države si pridržijo pravico, da se v konečni mirovni pogodbi določi, kako da naj se postopa z njihovimi podaniki in z njihovimi podjetji v otomanski državi in kako da naj se reši narodno vprašanje in vprašanje o garanciji za predpravo pravoslavne cerkve in državnopravno stališče njih rojakov, otomanskih državljanov.

6. Vojne operacije se ne prekinajo.

× × ×

Demobilizacija v Avstro-Ogrski. V Galiciji so 14. t. m. odpustili domov več tisoč rezervistov letnika 1908, ki so se odpeljali z raznimi vlaki v njih domače postaje, kjer jih razorože. Govorice, da so odpušteni tudi rezervisti letnika 1909 domov, se ne potrjujejo. Ogrskim honvednim polkom je pa dne 14. t. m. ogrsko honvedno ministrstvo ukazalo, da naj se odpuste domov vsi rezervisti letnika 1909. Vpoklicani nadomestni rezervisti letnika 1909 pa ostanejo v službi še naprej.

× × ×

Obstreljevanje Odrina se nadaljuje. — Izstradani Turki dezertirajo. Srbsko vojno ministrstvo poroča, da so se boji, ki so zelo hudi, že pričeli pri Odrinu in pri Skadru. Iz Odrina je pobegnilo v srbski tabor 200 turških vojakov in 20 turških častnikov, ker niso dobili v trdnjavi nič jesti. Iz Sofije se pa poroča: Odrin se že 12 ur intenzivno bombardira. Turki le slabo streljajo nazaj. Vsak čas se pričakuje splošen napad na trdnjavo.

Boj za Skader. Belgrajski krogi sodijo, da bo naval na Skader uspešen. Črnogorska vlada je odklonila demaršo velesil, ki so se zavzele, da bi smelo vse civilno prebivalstvo Skader zapustiti, izjavila je pa, da smejo trdnjavo tuje kolonije zapustiti.

Književnosti.

Naročnikom »Vojska na Balkanu«, 13. seštevek tega znamenitega dela, ki tako živo slika boje na Balkanu izide še pred prazniki in bo zaključil vojne dogodke do sklenjenega premirja. Boji po premirju bodo orisani v posebnem podatku, ki izide takoj po sklenjenem miru. Obsega tega dodatka in časa, kdaj izide, sedaj še ne moremo določiti, ker ne vemo, kdaj in kako se bo vojska končala. »Vojska na Balkanu« je delo, ki vsled točnosti in pripovedne zanimivosti ne vzbuja zanimanja le med Slovenci, temveč je celo med našimi vojskujočimi brati na Balkanu samem vzbudilo zanimanje. Za boljše razumevanje vsebine so tudi krasne slike, mnogi načrti in zemljevidi velikega pomena. Ko izide tudi dodatek, katerega vsem naročnikom določimo brez vsakega nadaljnjega naročila, dobile se bodo lepe originalne platnice v celoplatnu s krasno naslovno sliko. Z dodatkom določimo vsakemu tudi naslovni list in kazalo. — Katoliška bukvarna v Ljubljani.

Kupujte le vžigalice: V korist obmejnim Slovincem!

Dnevne novice.

Piruhe — »Slovenski Straži«
Najbolj potrebno društvo, ki vsak teden dobiva od obmejnih Slovencev nove naloge in jih izvršuje z velikimi žrtvami, je »Slovenska Straža«. Ob mejah čujejo o njenem smotrenem, mirnem in uspešnem delu samo hvalo. Zato naj se vsak izmed nas sedaj, ko bo delil piruhe svojim dragim, spomni tudi »Slovenske Straže« ter naj ji pošlje za piruhe darove. Tudi v družbah pozivajte prijatelje, naj zlože za piruhe »Slovenske Straže«. Veliki cilji se dosežejo samo z velikimi žrtvami, zato bodi naša požrtvovalnost za »Slovensko Stražo« velika. Naj bi vsak izmed nas poslal lepe piruhe »Slov. Straži«!

Zadružni kongres je sklenil sklicati širši odbor Zadružne zveze v Ljubljani na dan 2. in 3. aprila. Kongres se bo vršil v Ljubljani v Ljudskem Domu ob priliki Zvezine glavne skupščine. Dne 2. aprila se bo najprej dopoldne vršila glavna skupščina, popoldne istega dne in naslednji dan dne 3. aprila se bo pričelo razpravljati o predmetih, ki bodo prišli na dnevni red kongresa. Obravnavala se bodo sledeča tvarina: 1. Novi zadružni zakon. 2. Centralna zadružna blagajna. 3. Zadružništvo in skrb za javni blagor. 4. Obrtnokmetijsko zadružništvo. 5. Zadružništvo in kmetijska trgovina. 6. O načinu vračevanja posojil. H kongresu bodo imeli pristop zastopniki vseh drugih. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala.

Vzorne gospodarske zgradbe na kmetih. — Nov stavbni red za Kranjsko. Učni tečaj za zgradbo vzornih hlevov in kapnic, ki ga je priredil te dni deželni odbor, je bil danes zaključen. Udeleževalo se ga je 21 zidarjev iz raznih krajev dežele. Poučevalo se je o higijeni živine in o načinu, kako se najceneje in najpripravneje grade živinski hlevi, vodnjaki in kapnice. Ob zaključku tečaja je deželni odbornik dr. Lampe ogovoril udeležence ter izvajal: »Kranjska dežela se nahaja danes v gospodarski krizi, vsled katere je stavbarstvo zaostalo. Obrtniki tožijo, da jim manjka zaslужka. Ta gospodarska depresija je splošna v Evropi. Veselo znamenje pa je, da kmetje ne prenehoma zboljšujejo svoja gospodarska poslopja. Preskrba z zdravim pitno vodo in zgradbo vzornih hlevov napreduje po celi deželi. Zaradi tega upamo, da, ko neugodne razmere na denarnem trgu prenehajo, v naši deželi, nastane novo življenje s krepkim napredkom in tedaj se bo tudi stavbno delovanje vzdignilo. Deželni odbor pripravlja nov stavbni red za Kranjsko deželo po modernih načelih, kajti stari stavbni red nikakor ne odgovarja več novemu načinu zidanja.«

Od laške meje. — Občinske volitve v Dolenju. Najprej to: občina je laška in slovenska; večino imajo Lah. Zadnja tri leta je bilo polovica starešin slovenskih. Župan po srečkanju izvoljen je bil Lah, a mož nas vojem mestu. Letos 8. februarja so se vršile nove volitve. Za Slovence precej starostno. Skrčilo se je število slovenskih starešinov na tri in pol. To je zasluga »velikih narodnjakov« — slovenskih liberalcev, ki so se zbratili z Lah. V tretjem razredu so volili skoraj sami Slovenci — Lah se niso sporazumeli med seboj — in izvolili tri Lahe, enega Slovenca, in s pomočjo zunanjih volilcev, ki so jih liberalci zvalili na svoje imenice. Slovenski liberalci so se sramotno zvezali z Lah proti katoliškim slovenskim možem. Lepo?! In slovenski liberalci se še upajo letati okoli v sokolskih srajciah!

Še nekaj iz Rossmanithove brošure. Nedavno smo omenili Rossmanithovo brošuro: »Quosque tandem«. Vračamo se še enkrat k nji. Pisali smo, kako optimistično sodi o Kočevskih uradnik »Südmarke« Heinz. Slišimo zdaj še drug glas. Rossmanith piše v svoji brošurici dobesedno: »Na jugu naše države leži kraj, nemški jezikovni otok, čegar prebivalci naj bodo človekoljubni žalosten vzgled, kako odločno se homo sapiens približava svoji prvotnosti, če izgubi spoštovanje pred naravnimi zakoni. Slučaj je tak: Prebivalci bi se bili že davno združili z zdravim in močnim sosednim narodom, ki jih obdaja od vseh strani, če bi ne bili od vseh možgih strani dan na dan podpirani in spodbujani, naj varujejo svoje nemstvo. Neizogibna posledica tega je, da nadaljujejo svojo gonjo, za katero so pravzaprav plačani, vedno bolj, da pa vedno bolj padajo in se bližajo gospodarski nezmožnosti. Tako se zdi, da so ti revni prebivalci koščka lepe naše zemlje vsled blagohotnega

namena na pomoč vedno pripravljanih, toda neveselih ljudi, obsojeni, da ohranijo svojo govorico, pri tem pa sami sebe uničijo.« — Po Rossmanithu je iz tega razvidno, da Nemci na Kočevskem kljub vsemu trudu in kljub vsem denarnim žrtvam svojega problema ne bodo mogli tako rešiti, kakor želijo. Izvajanja Rossmanitha: »Matere se pa ne dajo naprej določiti od nobenega parlamenta sveta« ne najdejo nikjer tako lepe primere, kakor ravno na Kočevskem. Kaj pa pravi k temu Heinz?

Domačin. Danes smo dobili v roko prvo številko slovenske pisane, a v nemškem duhu in od kranjskih Nemcev plačane tedinke lista »Domačin«. Poleg »Stajerca« v Ptuj in »Narodnega lista« v Celju, ki zastopata nemško misel in interese med nami, smo dobili tudi kranjski Slovenci svoj list. Na prvi strani lista nam nekdo našteva vzroke, zakaj je tak list potreben. Pravi, da nimamo pri Slovencih nobenega nepristranskega lista, da so vsi listi »trobila« te ali one stranke. »Domačin« pa bo strogo »stvaren, verodostojen, nepristranski« list »za našega kmeta in malega obrtnika«, ki hoče biti podučen o političnih in gospodarskih dogodkih po »zanesljivih« poročilih. To je firma na zunanji. Pravi namen lista pa je, poskušati, če bi se dal za prihodnje deželnozborske volitve vendarle kje kak človek vloviti v mreže, ki so S. L. S. nastavljene. Gospodje, ki so pa prišli na to srečno misel, smejo biti prepričani, da bo ostal »Domačin« tuje v naši deželi in bo našel kvečjemu na naši zemlji grob v prašnih omarah kake knjižnice. Družega spomina in pomena pa pri nas ne bo zapustil.

Petdesetletnica mašništva je obhajal 14. t. m. monsignor Tomo Zupan zasebno in popolnoma na tihem brez vsakega zunanje sija pri Mariji Pomagaj na Brezju. Kmalu po 9. uri je opravil v Marijini kapelici tiho sv. mašo. Svoja srčna čutila je izrazil v spominski knjigi z besedami: »Milostna Mati — svoje mašniške petdesetletnice dan sem došel tu sem na Tvoj oltar se zahvalit. Ta zahvala velja vsem nenavadno lepim dnevem mojega življenja. Bolj pa velja onim bridkim uram, ki mi niso bile všeč. Te ure — srečno prešle — so mi sicer še v žalem, toda v najhvalečnejšem spominu: učinile so me bolj človeka.«

Deset vrst krasnih velikonočnih razglednic je založila »Slovenska Straža«. Vsak naš somišljenik naj tedaj opozori trgovce, naj takoj naroče te umetniško izvršene razglednice. Če bo vsak, ki želi »Slovenski Straži« uspeha, storil svojo dolžnost, bodo res lepe razglednice lahko v par dneh razprodane. Povsod zahtevajte razglednice »Slovenske Straže«!

Brzjav iz Litije v Šmartno. Iz Šmartnega pri Litiji pišejo: Te dni se stavijo drogovji za napeljava brzjava iz Litije v Šmartno. Zdelo se je že, da so vsi koraki za napeljava brzjavne postaje v Šmartnem zamenjani; toda vztrajno delo sedanjega občinskega odbora in pa vplivna, požrtvovalna in neumorna skrb in delavnost našega priljubljene državnega poslanca gosp. komercialnega svetnika Franceta Povše sta končno premagala vse ovire. Izpeljava bo, kakor upamo, v kratkem izvršena. Vsota, ki jo bodo posamezni interesenti prispevali, se ne da niti zdaleč primerjati s koristjo, ki jo bodo imeli posamezniki in cela okolica, ki bo z brzjavom prišla v tesnejšo zvezo s svetovnim prometom. Sedaj je samo še vprašanje časa, kdaj se bo brzjavna proga podaljšala proti Sv. Križu.

Premeteni uzmovci. V sredo so imeli v Radovljici Gregorjev sejem. Na ta sejem je prišel po opravkih tudi posestnik Špan iz Strahinja pri Kranju. Imel je seboj 600 kron v bankovcih. Ko pride popoldne na kolidvor, se mu pridruži nek čedno oblečen gospod in jame usiljivo govoriti z njim. Kmetič ni slutil, da se skriva za tem »gospodom« nevaren tat. Ko sta lepo govorila, mu prefriganec prereže žep torbice in čez nekaj časa pade Španu denarnica s 600 kronami na tla, katero je potem uzmovčič lepo spravil in kmalu nato tudi izginil. Občinstvo vnovič opozarjamo, naj bo ob takih prilikah previdno, ker se klati zlasti po sejnih nebroj takih »tičev«.

Svarilo. Občinstvo se svari, da se varje pred nakupom raznih strojev, katero neopravičeno ponujajo in vsiljujejo različni agenti in katere inštalirajo neuki ljudje.

Iz davčne službe. Davčni oficial g. Rudolf Delhunja, ki služi pri davčnem referatu g. kr. okrajnega glavarstva v Kranju, je prestavljen k davčnemu uradu v Kranju. Na njegovo mesto je dodeljen k referatu davčni praktikant J. Lazar iz Kranja.

Škratinka se je nenadoma oglašila v Palovičah pri Lešah na Gorenjskem v hiši. Kier so leta 1903. trije

otroci že umrli za to boleznijo. Sedaj sta zboleli dve deklici, mlajša je umrla, pa tudi starejša bo po izjavi zdravnikov težko okrevala.

Volitev gospodarskega odbora za vas št. Urška gora nad Cerkljami na Gorenjskem. Kateroga dosedaj ni bilo, se je izvršila dne 4. marca soglasno. Izvoljeni so: J. Rebernik in J. Zagar za odbornika ter župnik Vinko Čebašek in J. Štefan za namestnika.

Brez vsake skrbi lahko kupuje vsaka naša gospodinja Kolinsko kavino primes v korist obmejnih Slovencev.

Kranjska deželna vinarska združba v Ljubljani priporoča enjenemu občinstvu svoja priznana izborna kranjska vina, ki se točijo v vinski kleti hotela »Union« pod stalnim nadzorstvom iste.

Na žagi ponesrečil. Ant. Šorla, žagarskega pomočnika v Zapužah, je pri delu zagrabil valjar za obleko ter ga je nato kolesje od žage čez levo stran prsi tako močno stisnilo, da mu je zmečkalo prsni koš.

Otrok v zibelki se opek. Žena zidarskega pomočnika Antona Baša je pustila svojega dve in pol leta starega otroka Tončka v zibelki, katero je postavila k peči. Pri razbeljeni peči se je zibelj vnela, vsled česar se je otrok po celem životu opek.

Društva.

Ženski odsek »Šišenskega prostvetnega društva« vprizori v nedeljo, dne 16. marca 1913, v dvorani »Blaž-Potočnikove čitalnice« pri Cebavu v St. Vidu nad Ljubljano lepo nabožno igrano »Dve mater«. Igrokaz s petjem v štirih dejanjih. Začetek točno ob 4. uri popoldne. Blagajna se odpre ob 3. uri. Vstopnina: sedeži I. vrste 2 K., II. vrste 1 K., III. vrste 80 vin., IV. vrste 50 vin. Stojšče 30 vin. Vstopnice se dobe dopoldne še v društvenih prostorih. Odsek vljudno vabi vse Ljubljance in naše prijatelje iz okolice, da se gredoč na izprehod proti St. Vidu ogledajo pri Cebavu.

Kmetijsko društvo v Gorjah ima na cvetno nedeljo ob 3. uri svoj občni zbor v dvorani, kamor ste vabljeni vsi člani društva, da boste dobili pojasnilo, da društvo stoji na dobrih nogah.

Slov. katol. izobraževalno društvo v Hrušici naznanja, da se vrši v nedeljo, dne 16. t. m., tretji redni občni zbor; obenem ima tudi telovadni odsek Orel svoj tretji redni občni zbor v prostorih g. župana Fr. Korbarja. Začetek točno ob 4. uri popoldne.

NOTRANJE POLITIČNE ZADEVE.

Češko - nemška sprava. — Magnatska zbornica sprejela volilno preosnovo. — Načrti ogrske opozicije. — Nova tvornica za topove na Ogrskem. — Zunanji minister poročal prestolonasledniku o zunanjem položaju. — Cesar v Gödöllöju. — Zgradba železniške proge Bihač Novi.

Knez Thun se je dne 14. t. m. zopet razgovarjal z grofom Stürgkom o tekočih češko - nemških vprašanjih. Kdaj da se sprava pogajanja nadaljuje, še ni zano. Nemški poslanci predložijo vladi vprašalno polo, s katero zahtevajo, da naj vlada pojasni, kakšno stališče zavzema glede na posamezne točke jezikovnega vprašanja. Nemško-češka korespondenca poroča, da se nadaljujejo konference o notranjem uradnem jeziku šele po Veliki noči. — Ogrska magnatska zbornica je večeraj v odsotnosti opozicije sprejela volilno preosnovo splošno v podrobnostih. Grof Aladar Szapary se je zavzel za splošno in enako volilno pravico. — Ogrska opozicija namerava današnjo sejo zopet z demonstracijami motiti. Lukacs je izjavil, da se še letos sklene postava o razdelitvi volilnih okrajev in o kaznih glede na zlorabe ob volitvah. — Berolinski »Börsenkurier« poroča, da zgradita tvrdki Krupp in Skoda na Ogrskem tvornico za topove. — Nadvojvoda prestolonaslednik Franc Ferdinand je dne 14. t. m. obiskal znanega ministra Bercholda, ki mu je dolgo časa poročal o zunanjem položaju. — »Pesti Tükör« poroča, da se cesar Franc Jožef pripelje koncem aprila v Gödöllö, kjer ostane več časa. — Cesar je sankcioniral postavbo o zgradbi železnice Bihač — Novi.

SKUPNE VAJE FRANCOŠKE IN ANGLEŠKE MORNARICE.

Velikansko pozornost vzbuja poročilo nekega lista v Antwerpnu, da so te dni skupno vadile v Kanalu francoske in angleške vojne ladje. Vadili so ponoči, kar za paroplovbo ni bilo nevarno. Neki belgijski poštni parnik proge Ostende-Dover se je proti polnoči nenadoma nahajal med francoskimi in angleškimi torpedovkami in podmorskimi čolni, ki so brez vsakega

dvoma skupno vadili. Ker so vozile vojne ladje brez luči, bi se bila lahko kak nesreča zgodila. Angleške ladje vsako noč vadijo.

REVOLUCIJA V MEHIKI.

Iz Loreta (Teksas) se poroča, da je vsled nagle sodbje ustrelili prejšnjega guvernerja mehikanske države Cuahuila, ker se je stranki vstašev pridružil. Dne 13. t. m. so vstaši pri Nogalesu porazili del zveznik čet, ki so se umaknile na amerikanska tla, kjer so orožje izročile. Vlade čete so izgubile 100 mrtvih in 200 ranjencev.

VOLILNA PREOSNOVA NA FRANCOŠKEM.

Francoski senat je nadaljeval 14. t. m. razpravo o volilni preosnovi.

ŠTIRJE FRANCOŠKI PODMORSKI ČOLNI POSTAVLJENI IZVEN SLUŽBE.

Francoski mornariški minister je štiri podmorske čolne postavil v izven-službeno stanje, ker mu primanjkuje mornarjev.

Ljubljanske novice.

Ij Seja glavnega odbora za katoliški shod se vrši danes ob 6. uri popoldne v knezoškofijski pisarni.

Ij Vsa naše izveštane pevke in pevce tem potom še enkrat lepo prosimo, da se blagohotno vsi zbero prihodnjo sredo (praznik sv. Jožefa), točno ob pol 11. uri dopoldne v veliki dvorani Ljudskega Doma.

Ij Velikonočne razglednice »Slovenske Straže« se prodajajo v Ljubljani v naslednjih trgovinah, oziroma trafikah: A. Škulj, Poljanska cesta. — Hinko Sevar, Stari trg. — Ana Okrupa, Resljeva cesta. — Ana Janežič, Florjanska ulica. — Prodajalna Katoliškega tiskovnega društva, Kopitarjeva ul. — Fran Soukal, Pred Škofijo. — Franja Sturkovič, Dunajska cesta. — Ana Saje, Dunajska cesta. — Angela Čestnovar, Kolodvorska ulica. — Blaž, Dunajska cesta. — A. Podboj, Sv. Petra cesta. — I. Gajšek, Sv. Petra cesta. — Evgenija Skubic, hotel Union. — Ivana Pichler, Kongresni trg. — Josipina Kleinstein, Jurčičev trg. — Pohitite takoj v te prodajalne po krasne velikonočne razglednice »Slovenske Straže«.

Ij Bulgarski gostje. V Ljubljani se mude od večeraj g. stotnik S. Georgiev od 1. bulgarskega pehotnega polka princ Aleksander I., ki je bil ranjen v bitki pri Lüleburgasu in potuje zdaj v zdravilišče v Gleichenberg, njegova soproga gospa Luba Georgiev, pesnica, ki je nedavno izdala zbirko pesni, ki je našla v bulgarski kritiki največjo pohvalo, g. Peter Parascefov, žurnalst, njegova soproga gospa Gica in g. Dimitri Ivanov, žurnalst. Milim slovenskim bratom prisrčne pozdrave na slovenski zemlji! Ogledati si hočejo nekoliko naše mesto in so posetili tudi naše uredništvo. Upamo, da odneso iz naše domovine, ki spremlja boj junškega bulgarskega naroda z gorečimi simpatijami, ugoden vtis v veliko osvobodeno Bulgarijo. Zvečer posetijo bulgarski gostje deželno gledališče.

Ij Kako si v Celovcu žele zapiranje trgovin? Trgovski gremij v Celovcu je imel 12. t. m. svojo sejo pod predsedstvom viteza Dietricha. Največ se je razpravljalo o enotnem nedeljskem počitku in večernem zaključku prodajal. Nastavljeni zahtevajo, da se zvečer vse prodajalne ob sedmi uri zapirajo po celem Koroškem — in vsi nastavljeni imajo ob tej uri delopust; trgovec-obrtnik sam pa lahko še dalje dela v prodajalni-delavnici, če hoče. Trgovski nastavljeni mislijo v prvi vrsti samo nase, kar je popolnoma pravilno, ne pa za lastnike veletrgovin, ki bi n. pr. v Ljubljani želeli, da bi takrat kot oni, moral odpirati in zapirati tudi najmanjši branjevec v Ljubljani in celo v ljubljanski okolici.

Ij Odlikovanje. Cesar je podelil tukajšnjemu trgovcu in sodnemu lajiku v trgovskih zadevah pri deželnem sodišču g. Jožefu Benediktu zlat zasluzni križec.

Ij Društvo inženirjev v Ljubljani. Danes zvečer ob osmih predavanje, jutri, v nedeljo, ob desetih dopoldne redni občni zbor, obakrat v srebrni dvorani hotela »Union«.

Ij Poroka. Danes se poroči g. dr. Herman Bamberg, solastnik tvrdke Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani, z gđ. Pavlo pl. Kleinmayr, hčerko lastnika tiskarne v Celovcu.

Ij Pogrebno društvo bratovščine sv. Jožefa ima svoj redni letni občni zbor v sredo dne 19. marca t. l. ob 5. uri popoldne v mali dvorani »Mestnega doma«. Vsi moški in ženski udje se vabijo k polnoštevili udeležbi. Odbor.

Ij Prijet »džertera«. Včeraj so prijeli v Vrhovcah nad Vičem bika, ki je pobegnil že v sredo zvečer z ljubljanske

skega kolodvora ter ga previdno zvezanega zopet odvedli c. kr. kmetijski družbi nazaj. Kod se je ta čas potepal in kje prenočeval nam ni znano.

Ij Umrli so v Ljubljani: Marija Štrukelj, hiralica, 59 let. — Anton Vrbenski, brivski pomočnik, 18 let. — Janez Trojar, kajzar, 50 let.

Ij Gosenčji zapredki. Vzlic ponovnim pozivom in opominom je na nekaterih vrtovih še vedno polno gosenčjih zapredkov ali mešičkov. Ker je nastopilo toplo pomladansko vreme, in se bo gosenčji zarod kaj hitro izlegel ter počel svoje kvarno početje, se vsi lastniki sadnih vrto vnovič in zadnjič pozivljajo, da nemudoma vso gosenčjo zalego s svojega drevja odstranijo in na primernem kraju pokončajo, sicer se bo kazensko proti njim postopalo.

Primorske vesti.

p Prestolonaslednik v Miramaru. Danes sta prišla prestolonaslednik nadvojvoda Fran Ferdinand s soprogo vojvodinjo Sofijo Hohenberg in tremi otroci s posebnim dvornim vlakom z Dunaja v Miramar, kjer se pomode dalje časa. V gradu so za nadvojvodove rodovine uporabo uvedli dvorni poštni in brzojavni urad z nepretrgano službo podnevi in ponoči. Ob 6. uri 3 minut zjutraj se je prestolonaslednik s svojo rodbino peljal mimo Ljubljane.

p Nevarno obolel. Gosp. kurat Anton Grbec v Kalu je bil na pljučnici zelo nevarno obolel, tako da je bil previden s svetimi zakramenti za umiranje. Nocoj je ležal še v nezvesti. Upati pa je, da se mu obrne na bolje.

p Dekan J. Murovec častni občan. Ta teden je občinski svet v Cerknem izvolil č. g. dekana iz Črnič J. Murovca, ki je prej tam deloval, za častnega člana čestitamo!

p Smrtna kosa. V Pulju je umrl dr. Ivan Letis, zdravnik mornariške bolniške blagajne. Zadel ga je mrtvoud.

p Dva ponarejevalca denarja prijeta v Gorici. Danes zjutraj sta došla najbrže iz Trsta v Gorico dva prefirgana tička, ki sta imela seboj cele zavitke ponarejenih 20kronskih bankovcev in laških lir. Hodila sta po raznih trgovinah na Korzu, na Travniku in Gosposki ulici ter kupovala z bankovci razne reči ter denar na ta način menjavala. Policija je bila pravočasno obveščena o tem početju ter je s hvalevredno vneto začela lov za njima. Trudu policije se je posrečilo vloviti lopova okrog 10. ure dopoldne v Gosposki ulici. Pišeta se: leta 1886 v Ferrari v Italiji rojeni Colombani Otello in 20letni Mihael Donaggio iz Trsta.

p Izključenje od dela v Stabilimento tecnico. Pittoni je obvestil od dela izključeno delavstvo Stabilimenta tecnico, da so zopet namestnika naprosili za posredovanje.

p 200 bombaževih ovojev na Reki zgorelo. Na molu Zichy na Reki so izkrcali 500 bombaževih ovojev, ki so jih ob požaru na parniku »Madianne« rešili. Dne 14. t. m. so pa pričeli bombaževi ovoji goreti. Požar se je vedno bolj širil. Lloydov uradnik Masocek je o požaru obvestil požarno brambo in pričel sam hitro gasiti. Zgorelo je 200 ovojev.

p V tržaški prosti luki se izmenjuje 4 obračalnice za vagone manjšega premera s obračalnicami premera 6 5 m. Podrobni podatki so razvidni iz ene prihodnjih števil list »Osservatore Triestino«.

Razne stvari.

Ljudska izobrazba in sedanja balkanska vojna. Sedanja balkanska vojna je najboljši dokaz, kako mogočen činitelj je ljudska izobrazba. Saj se imajo zavezniki edinole tej zahvaliti za svoje sijajne zmage nad sicer neprimerno številnejšim in tudi sicer v vsakem drugem oziru močnejšim sovražnikom. Govore naj številke: Zavezniki so imeli vsega vkup 9,890.000 podanikov, Turčija pa 24,029.000, torej dvakrat toliko. Turška je na leto izdala (l. 1911.) za šole 22,870.000 frankov, zavezniki pa 36,070.000 frankov! Vojnega davka pride na Turškem na vsakega prebivalca po 19.7 frankov na leto, pri zaveznicah pa po 9.7 frankov; obratno pa pride na Turškem prosvetnega davka po 0.9 frankov na prebivalca, pri zaveznicah pa po 3.9 frankov. To jasno in glasno govori. Turčija je leta 1911. izdala za vojsko 257 milijonov frankov, vsi zavezniki skupaj pa samo 98,480.000 frankov, torej dva in polkrat manj — in vendar so ostali zmagovalci! Medtem ko je Turčija za šolstvo izdajala le desetino tega, kar je žrtvovala za vojsko, so zavezniki v vojne svrhe izdajali le dvainpolkrat več kakor za ljudsko prosveto. Na Bulgarskem je od leta

1906. do 1911. šolski proračun narastel za več nego dvakrat toliko, vojni pa samo za polovico. V Srbiji sta šolski in vojni proračun narastla v istem sorazmerju. Turčija je šolski proračun le za nekaj malega zvišala, turški vojni proračun pa se je v zadnjih 10 letih podvojil. Črnagora, ki troši za vojsko na leto 200.000 frankov, daje za šolstvo 98.000 frankov.

Strašen obupen očetov zločin. V neki vasi pri Olomucu je trgovec Fr. Zacek poizkušal usmrtiti s premogovim plinom sebe, svojo ženo in šest otrok. Ko se je rodbina podala spat, je odprl Zacek peč, zamašil dimnik in se sam vlegel. Zjutraj so našli rodbino nezvestno. Zacekove in enega osemletnega sina niso mogli več rešiti, ostale so zdravniki rešili. Zacek so izročili okrožnemu sodišču v Olomucu.

Stražo povozil vlak. Iz Krakova poročajo, da je povozil osební vlak vojaško stražo, ki je stražila most pri Lancurju.

Strašno srečanje avtomobila. Dne 14. t. m. sta se neki mož in žena, oba Parižana, z avtomobilom peljala skozi gozd Fontainebleau. Kar se pojavi ob robu ceste lev, ki strašno rjove. Avtomobil podvoji svojo brzino, a v kratkem zapazijo pantra, nakar avtomobilisti še bolj hito. Šele čez nekaj časa izvedo, ko naletijo na belo oblečeno skupino mož in žena, da so naleteli na izkušnjo kinopredstave o preganjanju kristjanov in da sta bila lev in panter ukroteni roparski zveri.

Vlak zavozil v skupino potnikov. Na postaji Varšava-Korelska je dne 13. t. m. zvečer zavozil nekoliko zakasneli tovorni vlak v skupino potnikov, ki so čakali na osební vlak. Usmrčena sta neka žena in dva otroka, več potnikov je pa ranjenih.

Strašni viharji ob reki Mississipi. V Luisiani, Alabami, Mississipiju in v Tenessu je divjal 13. t. m. strašen vihar. Mrtvih je 30 oseb. Škode je povzročil več sto tisoč dolarjev.

Ciklon v Južni Ameriki. Več oseb mrtvih. V Buenos Airesu je divjal 14. t. mes. strašen ciklon. Mrtvih je več oseb, škoda je znatna.

Jezuit — botanik. Češka »Národní Politika« objavlja v podlistku zanimivo razpravo o eksotičnih rastlinah, in med tem piše, da je slavni botanik Linné dal japonski rožici, ki jo Japonci imenujejo »čabo« ali »cubaki«, ime »Camellia japonica« po jezuitu Juriju Kamelu, rojaku Brnenskemu, ki je to rožico spoznal na otokih Filipin kot lekarnar; njegovo opisovanje te cvetke pa ni ušlo slavnemu omenjenemu učencu.

Oče s 33 otroki. »Nova Reforma« poroča: V Albecku na Poznanjskem je povila žena J. Jeglinskega nedavno tega dvojčka, vsled česar je število z otroki blagoslovljenega očeta narastlo na 33. S prvo ženo je imel Jeglinski 24 otrok, z drugo jih ima pa 9. Nemški listi so tudi poročali o tem dogodku, a obenem so tudi pokazali svojo jeziko nad plodnostjo poljskega elementa. Bolj ko jih zatirajo, bolj se množe. Od tod ta strah v nemških taborih.

Smrt bivšega srbskega ministra Vučića in njegove soproge. Včeraj smo javili, da se je na Sušaku radi neozdravljive bolezni bivšega srbskega ministra Vučića ustrelila njegova žena. Takrat, ko je žena streljala nase, je ležal minister že v agoniji. Kmalu nato je tudi minister umrl. Skupni pogreb bo jutri. Trupli prepeljejo v Srbijo.

Prva sodna razprava pred ženskim sodnikom v Srbiji. Pred valjeveškim sodiščem prve stopnje se je nedavno vršila razprava, ki jo je prvič vodila ženska — gđ. Matilda Ajhinger. Akti te razprave so sedaj pri kasacijskem sodišču in se z zanimanjem pričakuje, kakšno stališče bo isto zavzelo.

Bankovci, ki smrde po karbolu. Nacionalna banka v Spokane v državi Washington je izdala za 400.000 m bankovcev. Barvi in črnilu, ki sta se rabila pri tisku, so primešali precej karbola, ki naj bi uničil vse mikrobo, ki se vse dajo na bankovce in varoval tako ljudi pred kako nalezljivo boleznijo. Koliko časa bo karbol svojo razkuževalno moč ohranil, je seveda drugo vprašanje.

Tele'onska in brzojavna poročila.

OBSTRELJEVANJE SKADRA.

Cetinje, 15. marca. V četrtek se je začelo zopet obstreljevanje Skadra. Posebno oster je bil bombardement na Baksimuselmi in Borič Golemi. V Skadru gore mnoge hiše in se plamen vidi iz Podgorice. V akciji so vsi težki oblegovalni topovi srbske armade. Turška artiljerija slabo odgovarja. Srbskih vajakov je zdaj pred Skadrom 42.000.

VESTI IZ CARIGRADE.

ODRIN ŠE NE PADE?

Carigrad, 15. marca. Veliki vezir izjavlja, da so vse vesti o nevzdržljivi

vem stanju Odrina brez podlage. Šukri paša se ne pogaja o kapitulaciji. Polozaj v trdnjavi je neizpremenjen. Odrin ima živeža še za več kot en mesec.

Zaprli so enega majorja generalnega štaba in 7 častnikov čataldske armade, ki so se brez dovoljenja mudili v Carigradu. Govori se, da so bili zapleteni v komplot zoper neko vodivno osebo mladoturškega odbora.

Turška vlada je sklenila z neko holandsko-belgijsko banko v Amsterdamu posojilo 10 milijonov M za 10%; garancija so kronski juveli.

ANARHIJA V CARIGRADE.

Carigrad, 15. marca. Tu vlada popolna anarhija. Vsak dan zapirajo veliko število ljudi. Evropske ladje imajo pripravljeno moštvo, da se izkrca.

GRKI PROTI VALONI?

Belgrad, 15. marca. Tukajšnji listi poročajo, da marširajo grške čete proti Valoni. To je dokaz, da si balkanski zavezniki ne bodo pustili več od gotovih velesil diktirati, kako smejo operirati in kako ne. Političen položaj se bo de vsled tega poostiril.

RIZA BEJ.

Dunaj, 15. marca. »Reichspost« zatrjuje ponovno, da je bil branitelj Skadra Riza bej od Essad paše umorjen, dasi »Albanische Correspondenz« to taji.

RAZBURJENJE RADI »HAMIDIE« V BELGRADU.

Belgrad, 15. marca. Vli listi iz Cetinja poročajo, da je »Hamidie«, ko je odplula zopet na visoko morje, odstranila turško in razobesila avstrijsko zastavo. Pomorski kapitani celo trdijo, da ladja, ki je Drač in Meduo bombardirala, sploh ni bila turška, ampak tipa ladje »Maria Terezija«. Drugi trdijo, da se »Hamidie« skriva v avstrijski luki. Listi menijo, da je Turčija in Avstrija s tem činom povzročila to, da bo Srbija albansko obal zasedla.

ODBIT AVSTRIJSKI PREDLOG.

Belgrad, 15. marca. Semkaj se je zaupno poročalo, da je avstrijski poslanik na konferenci v Londonu stavil predlog, da se radi odpošiljanja srbskih čet pred Skader v Belgradu intervenira, a da so velesile to odbile. Konferenca velesil se z albanskim vprašanjem sploh noče pečati, dokler se Avstrija in Rusija ne sporazumeta.

SRBSKI VLADNI LIST K AVSTRIJSKI DEMOBILIZACIJI.

Belgrad, 15. marca. (Posebno poročilo »Slovenec«.) Včerajšnja »Samouprava« piše pom naslovom »Po objavi demobilizacije« takole: Zdi se, da so najvažnejša vprašanja med Rusijo in Avstrijo dovedena tako daleč, da so nadaljni zapletljaji izključeni. Nedvomno pa je, da bi se bilo moralo z demobilizacijo začeti istočasno na vseh mejah, ker bi se samo na ta način mogli duhovi še bolj pomiriti in odstraniti mnogoteri pojavi, ki neprestano dajejo razlog za sum, da mir še ni vsestransko in popolnoma zagotovljen. Avstrija v resnici ni mobilizirala najprej na severu in tudi ne zaradi Rusije, marveč na jugu in še-le kasneje na severu, da zavaruje svoje odredbe na jugu. Tako mobilizirana Avstrija je začela vojnih operacij diskutirala vprašanje za vprašanjem, od katerih niti eno ni bilo neposredno zvezano z vzhodnimi, marveč edinole z južnimi mejami. Mobilizirana je diskutirala vprašanje Albanije, in to tako, da je večkrat izgledalo, da je pripravljena uporabiti tudi svojo armado, ako se to vprašanje ne reši v njenem smislu. S svojo mobilizacijo na jugu je dosegla, da se uresniči njene zahteve, četudi se v Evropi dvomi, da-li bo Albanija mogla samostojno živeti in se razvijati. Avstrija je imela ugodno priliko, da mnogo lažje zavaruje svoje gospodarske koristi na Balkanu, ako bi bila pomagala balkanskim državam, zlasti Srbiji in Črnigori, da sebi zagotovijo obstanek, njej pa prepoudarljivo mesto. Toda ona je dala prednost osnutku Albanije. Da-li se bo s tem okrepilo njeno zavezniško razmerje do Italije ali pa se bodo še povečala nasprotujoča si prizadevanja med obema — ni naša skrb. Avstrija smatra, da ji je Albanija potrebna za varstvo njenih interesov na Balkanu, in sicer največ radi tega, da vrže Srbijo z Jadranskega morja nazaj, sebi pa zagotovi dominanten položaj na vzhodni obali.

Ali se bodo te želje in ta prepričanja v resnici opravičila in potrdila ali ne, bo pokazala bližnja bodočnost. Toda že sedaj se mora reči, da na Balkanu ni vse urejeno tako, da bil zanesljivo zagamečen dolg in trajen mir. Definitivno more ta dvom odstraniti edinole demobilizacija na jugovzhodni meji, ker je to potrebno za vse tiste, ki mir iskreno žele. — Zadnji odstavek tega članka ne

kaže le energije, nego daje razlog za nadaljnja negotova vznemirjanja. Teza, da je Albanija trajen vir nemirov na Balkanu, izrečena v sedanjem času, kaže, da smo še daleč od končne rešitve tega vprašanja. Vladno glasilo že dolgo ni tako odkrito govorilo in njegovo pisanje vzbuja različne komentare.

LAŽ NEMŠKIH LISTOV O HRVAŠKI STRANKI PRAVA.

Zagreb, 15. marca. Vesti nemških listov, da je stranka prava dr. Horvata in W. Sachsa iz stranke izključila, ne odgovarja resnici. Stranka se v afero »Balkan« ne vmešava in prepušča njeno rešitev sodišču.

AVDIJENCE.

Dunaj, 15. marca. Grof Berchtold je bil sprejet od cesarja in prestolonaslednika v daljši avdienci.

OGRSKA NORIŠNICA.

Budimpešta, 15. marca. Današnje zadnje seje poslanske zbornice se opozicija ni udeležila. Motivirala je to s tem, da na tako slovesen narodni praznik ne mara sedeti skupaj s tatovi. V seji so se obravnavale zgolj formalnosti. Seja se je zaključila z ovacijami Tiszi.

DEMOBILIZACIJA PRI AVSTRO-OGRSKI MORNARICI.

Trst, 15. marca. Eskadra je bila pozvana v Pulj. To je v zvezi z demobilizacijo.

GENERALNI ŠTRAJK.

Bruselj, 15. marca. Generalni svet delavske stranke je proklamiral generalni štrajk.

EGIPTOVSKO-OGRSKI ŠKANDAL.

Kairo, 15. marca. Iz harema khedivevega je ušla ogrska grofica Török, ki jo je bil khedive spoznal v nekem francoskem zdravilišču in jo je proti volji njenih sorodnikov vzel seboj za soženo.

NESREČA NA KANDIAN-PACIFIK.

Newyork, 15. marca. Blizu Gottenburga sta zadela dva posebna vlaka Canadian-Pacifica skupaj in je bilo 7 oseb ubitih, nad 100 pa ranjenih.

NEZGODA PRI WAGNERJEVEM KONCERTU.

Bielefeld, 15. marca. V mestnem gledišču je ob priliki Wagnerjevega koncerta oder udrl in je 30 dam od zbora padlo v globoko; 4 so bile težko, ostale lahko ranjene.

VIHARJI.

Newyork, 15. marca. V Louisiani, Texasu in Missisipiju so divjali orkani, ki so zahtevali 60 človeških žrtev. V mestu Nashville je bilo 20 oseb ubitih, veliko hiš razrušenih.

Darovi.

Za ljudski sklad so prispevali meseca februarja: G. Lončarič 40 K. — Poslanec Gostinčar 30 K. — Po 20 K: Knezoškoof, dr. Lampe, dr. Pegan, dr. Zajec. — Po 15 K: G. župnik Kepec in g. I. Kavčič iz Sp. Idrije. — Po 10 K: Tarokisti v hotelu Balkan v Kranjski gori in g. župnik Zorč. — G. župnik Zelnik 6 K. — Po 5 K: Dr. Derganc, dr. Stojk, prelat Kalan, dr. Ušeničnik, ravnatelj Traven, gg. župniki Barle, Petrič in Česenj, dva neimenovana. — Uredn. Krhne 4 K. — Po 3 K: Ravnatelj Jovan in dr. Dernastia. — Po 2 K: Ravnatelj Rašica, dr. Jerič in neimenovan. Po 1 krono: dr. Adlešič, dr. Natlačen, kano-nik Čekal, J. Ložar. — Nadalje so da-

rovali: Ivan Lavrenčič, dekan v Kamniku 30 K. — P. Natlačen, Metlika 8 K. — dar treh kot praktična čestitka k sijajni zmagi lepih gorenjskih mest. — Ant. Kobi, Breg, p. Borovnica, 50 K. — Tarokisti v hotelu »Balkan«, Kranjska gora, po g. Lavtizarju, 5 K. — Janez Hladnik, župnik, Trebelno, 92 K. — Prispevke sprejema tajništvo S. L. S. v Ljubljani, Miklošičeva cesta 6, II. nadstropje.

Tedenski pregled.

Zasedanje kranjskega deželnega zbora se vrši šele jeseni. — Goriški deželni zbor je razpuščen. V kratkem se vrše nove volitve. — Mali finančni načrt je bil v odseku državnega zbora sprejet. Finančni načrt obsega po odsekih sklepov sledeče točke: 1. Zvišanje davka na žganje od 90 K na 140 K od hektolitra alkohola. 2. Zvišanje osebne dohodnine od dohodkov, ki presegajo 10.000 K na leto. 3. Zvišanje davka, ki ga je plačati od stav pri konjskih dirkah. 4. Davek na šampanje. — Umrl je na Grmu strokovni učitelj g. Anton Planinšek, v Postojni pa strokovni učitelj Edmund Lachauer. — Defraudante Ivana in Jožefa Polajnske so aretirali v Antwerpnu, kamor so ju poslali nazaj iz Amerike, ter ju kmalu izročili deželnemu sodišču v Ljubljani. — Umrl je župnik v Košani na Krasu Karol Lenassi, v Ljubljani sta pa umrli reprezentant zavarovalne družbe »Feniks« Jos. Prosenc in mizarški mojster Pavel Batjel.

Štajerske novice.

Š »Grazer Herbstmesse.« V Gradcu priredi letos to društvo »alpsko poljedelsko razstavo«. Odbor društva »Herbstmesse« pošilja tudi na slovenska društva, občine, okrajne zastope in kmetijske podružnice pozive, naj pomagajo gmotno in z nasveti, da se bo razstava dobro obnesla. A v odboru ni nobenega Slovenca. Gotovo, da naša stranka ni proti razstavi, če bi ista slovenskim kmetom kaj koristila. A pričani smo, da bodo slovenski vinorejci, poljedelci, hmeljarji, žvinorejci, obrtniki in drugi zapostavljeni na zadnje mesto. Imamo v tem oziru prebride izkušnje z Gradcem. Če bi se zagotovilo, da dobijo Slovenci glede na svojo moč in veljavo v štajerski deželi iste pravice kot njih nemški sodeželani, bi gotovo bila razstava vsega priporočila vredna.

Š **Bikorejsko zadruge** se na Spodnjem Štajerskem na eni strani ustanavljajo, na drugi pa zopet ena za drugo ležejo v — večnost. Sistem, kakor se na Sp. Štajerskem vodi od deželnega zbora in njegovih funkcijonarijih organizacija žvinoreje, je krvavo potreben preosnove.

Š **Dr. Fasching**, znan kot hud nemščonacinalni petelin v Ljutomeru, dobi vodstvo celjskega okrajnega zastopa. Dr. Fasching je oni politični uradnik, ki se je ravnal dozdaj vedno po navodilih nemškega »Volksrata«. Kakor iz vemo iz zanesljivega vira, je vlada nameravala imenovati za vodjo okrajnega zastopa nepristranskega dr. Michla. A Nemci so to ovohali in so proti Michlovemu imenovanju protestirali. Vlada ne more storiti večjega kozla kot če želi Nemcev po dr. Faschingu urediti.

Š **Zvezarji**. To, kar smo že večkrat zapisali, namreč, da obstoja med liberalci, nemškutarji in sociji medsebojna zveza, se je zopet obistinilo v Loki pri Zidanem mostu. Kakor »Štajerc« piše in se spozna izmed vrst, je obstajal med temi tremi bratci kompromis. Zapomnimo si zadnji »Štajerc« stavek: »Čestitamo vrlim protiklerikalnim volilcem prav iz srca!« Torej je ugotovljeno, da se liberalci, Nemci in nemškutarji ne sramujejo te medsebojne zveze.

Š **Šoštanjsko župnijo** je dobil duhovni svetovalec gospod Josip Atteneder s Polzele.

Š **Zmaga**. Pri občinskih volitvah v Zibiki so zmagali kandidati S. K. Z. Š **O celjskem vodovodu**. Celjski vodovod je res imenitna naprava. Sedaj so začele pokati že cevi po hišah in ima sedaj ta sedaj oni gospodar povodenj. Prijetno je biti Celjan v vsakem oziru.

Š **Spreobrnjeni protestanti**. V bolnišnici usmiljenih bratov v Gradcu so prestopili pred kratkim trije protestanti v bolniški postelji nazaj h katoliški cerkvi in na to kmalu umrli.

Š **Podpore za stavbo nameravane bolnišnice usmiljenih bratov pri Žalcu**. Občinski urad občine Braslovče je obljubil 1900 K, občinski odbor občine Topolšica pri Šoštanju 300 K. Občina Topolšica ni ena največjih in najbogatejših, vendar sta še nabrala pri posameznikih topolške občine gg. Val. Žagar in

nadučitelj iz Zavodne 685 K, za kar jima vodstvo nameravanega podjetja izreka najpristronejšo zahvalo. Druge občine — posnemajte!

Koroške novice.

Š **Slowenisches vom Landesgericht in Celovcu**. »Štimce« se silno jezijo, ker je koroško celovško deželno sodišče naslovilo pismo na: Osrednjo zadruge za vnovčenje živine in pospeševanje žvinoreje v Celovcu — v slovenskem jeziku. »Štimce« pravijo, da je pri celovškem deželnem sodišču »eine slowenisierende Stimmlung eingeschlagen!« In celovška nemška pošta je pismo vrnila dež. sodišču, ker ni umela — na slova! Tako je v Korotanu!

Š **Celovška glavna pošta** je sedaj brez vodje in zato si upa pošiljati od sodišča poslana pisma nazaj sodišču, češ, da ne razume slovenskega jezika. Škoda, da Berchtold ni priklopil koroških Slovencev Albaniji, potem se jim bi bolje godilo kot sedaj v moderni kulturni Avstriji.

Š **Politični trgovski gremij v Celovcu** so ustanovili Nemci v Celovcu. Spremenili so prejšnje trgovsko društvo v deželno trgovsko zvezo v ta namen, da bodo vsa slična obrtna in trgovska društva morala pristopiti k deželnemu gremijalni zvezi in ta »politischer Landesverband« hätte zu Wahlzeiten einzugreifen! Tako je priznal predsednik trgovskega gremija vitez Dietrich sam. Kaj se nemčurjem že tako hlačice tresejo za longina Doberniga in druge »nacelne« da mora jo celo obrtnike »popolitizirati«? Pa naj še kdo reče, da so Korošci »trepi«!

Š **Nepredvidnost**. V St. Rupertu pri Celovcu je deklica Friderika Glančig pila iz kozarca lugovo esenco, misleč, da je žganje (!) v steklenici. Deklica je umrla.

Š **Slovensko šolsko društvo** za Koroško je imelo dne 13. t. m. svoj letni občni zbor, ki je bil dobro obiskan. Stori-li so se umestni sklepi.

Š **Koroška — in bramba domovine**. Letošnji uspeh glavnega nabora za celovško okrajno glavarstvo je bil, če ne ravno plodonosen, vendar ne ravno slab. Nabornikov je bilo skupaj 1127 fantov in od teh je bilo 470 potrjenih. Razdelijo se na sledeče sodne okraje: Borovlje 194, potrjenih 67 (Slovenci); Celovec 594, potrjenih 259 (tudi skoro sami Slovenci), Trg 384, potrjenih 144. Skupaj je bilo torej za vojake sposobnih 40 odstotkov fantov.

Š **Smrt**. V bolnici v Gradcu je umrl gostilničar in posestnik Simon Jarec iz Vetrinja pri Celovcu. Pokopan bo doma v Zakamenju.

Š **Boben poje na Koroškem**. Uradna »Celovčanka« prinaša dan na dan uradne razglase o dražbi kmetijskih posestev. Zalostno znamenje za koroško liberalno kulturo in za šumija!

Š **Redka starost**. V Glanhofenu pri Trgu je umrla starka — kmetica Marija Hintereger, stara 100 let, 1 mesec in 9 dni. Zapušča 75 let staro hčer vdovo in 28 vnukov in vnukinj. Nekaj izvanrednega za Koroško.

Š **Za župana v občini Trnjas** pri Celovcu je izvoljen Jakob Činder iz Trnjevasi; imena drugih svetovalec se glase: Hudelist, Lučovnik, Odreč, Dobernig, Vakonič in Rečnik; torej sami Slovenci — seveda so vsi nezavedni ali pa tudi nemškutarji.

Idrijske novice.

Š **Igro: »Dekle z biseri«** napravi v nedeljo naša Vincencijeva družba pri Didiču, da si nekoliko pomaga pri svoji blagajni. Pretečeno leto je 900 K več izdala za reveže, kakor dohodkov prejela. Komur so domači reveži pri srcu, naj pride k igrokazu. Igra je lepa in kakor sedaj kaže, se bode tudi gladko proizvajala.

Š **Kaj so vsega klerikalci krivi?** »Zarja« z dne 25. februarja očita naši stranki, da združeni liberalci in soc. demokrati niso dobili ne kletišča pri Črtnem orlu za čitalnico, ne starega gledališča za gledališke predstave. Naša tajna protekcija je tega kriva! Bodimo odkriti, četudi malo pikri. Kako je bilo s staro čitalnico in z obljubo, da se prezida v javno knjižnico vsem strankam pristopno, je menda delavskim slojem zadosti očitno. Saj celo Sokoli niso bili dovolj elegantni, da bi posejali plese in prireditve gotove frakirje, pa naj ima potem preprost rudar vstop? Pišite o tem, kar hočete, saj vam ne verjamejo rudarji besedice katekole stranke. S. L. S. je odkrito povedala, da ne pusti vedno prezidavati čitalnice, temveč naj se prostor porabi za stanovanj bodisi profesorjem, bodisi rudarjem. To je vse, kar je delala. — Glede gledališča pa naj bi raje molčali, kajti tu ste se nasprotni stranki

tako umazali in na ugledu izgubili, da se menda še same ne zavedajo. Erar jim je dajal gledališče zastoj, a zahtevali so, naj bode raje shramba za gasilno orodje. Ker so svoj čas vse zmogli pri direkciji in vladi, se jim je ustreglo. A s to potico niso bili zadovoljni, zahtevali so žemljo. Priredi nam gledališče za delavske shode, so prosili. Direkcija, vajena ustreči svojim ljubljencem, je z velikimi stroški priredila gledališče za shode, a ko je bil minister tu, so pa vložili prošnjo, naj se priredi gledališče zopet za gledališčne predstave, realci ne morejo kje igrati. Tedaj žemlje so se prenaledili in zopet hoteli navadni kruh, gledališče, kakor so ga že prej imeli za gledališčne predstave. Ni čuda, da se je ministrstvo naveličalo vednih sitnosti svojega otroka in odbilo prošnjo. Sedaj naj pa bodo klerikalci krivi, da niso dosegli, kar so otročaji prosili. So že veliki otroci naši nasprotniki, ponajajo se nekateri celo s častnimi naslovi, pa le še ne razumejo, kako so se s svojim postopanjem osmešili. Kako so ocenjevali pri direkciji in pri ministrstvu tako otročje prosjačenje, si lako mislimo. In naj bi vsaj molčali ter svoje blamaže ne zvrčali na druge! Mi se nismo hoteli iz njih norčevati, a sedaj, ko zvrčajo na nas svoj neuspeh, je pa vendar že preneumno. S. L. S. v Idriji gre svoja pota in se ne vrti prav nič v nasprotne razmere, ker ve, da bodo ljubenzivi naši nesomisljeniki s svojimi otročarijami še kmalu sami onemogočili. Več o tem pisati ne maramo, ker bi morali še bolj ponižati nedosledno obnašanje svojih nasprotnikov. A če bo nerodno pero še kaj brskalo nam v krivico, bomo še bolj odkrito govorili in to jih bo še hujše zabolalo. Zvedeli bodo, da so oni res protekcijo imeli, a so jo po svoji nerodnosti sami zapravili.

Š **Naroda** se je zaletel v našo gospodinjstvo šolo tudi radi tega, da preveč nemščino vsiljujejo na škodo drugim važnim predmetom. Gospodinjstva šola ima svoj učni načrt, katerega se mora učiteljica držati. To se stori in nič več. Čudno se nam zdi, da dopisnik ne vidi ponemčevanja na našem pripravljalnem tečaju. Tul so vendar narodnjaki omislili pouk in sicer za mestno slovensko realko. A kaj vidimo v vsakoletnem izvetju? Nemščini je določeno 12 (beri dvanajst ur) na teden, med tem ko slovenščini le 4 (beri štiri ure) na teden. In to pri slovenskem privatnem zavodu. Ni čuda, da so tako radi ohranili pri podržavljenju realke še pripravljalni tečaj, katerega drugod ni. Ob to nemškutarijo naj se obregne dopisnik, ne pa napadati nune, ki morajo sprejeti, kar se jim od zgoraj ukaže. — Posvetne učiteljice naj se nastaviijo na gospodinjstvi šoli, medruje »Naroda«. — Kakor skušnja uči, ne bo boljše glede nemščine. Saj je znano, da je neki tujec opazoval krog mladih dam, ki so med seboj le nemško kramljale. Povprašal je od kod so te tujke. Odgovor je dobil: to so učiteljice naše c. kr. rudniške ljudske šole. Obrnil se je stran in rekel: No, mati Slovenija, zakrij svoj obraz, da ne vidiš svojih pristnih hčera. To je gotovo znano tudi »Narodov« dopisniku.

Dar morja

se lahko imenuje ribje olje. Vendar se ga mora prej prečistiti, ako se ga hoče prav izrabiti. Ribjemu olju se mora po Scottovem načinu odvzeti težka prebavljivost, neprijeten duh, zoprni okus in vse napake, ter ga pripraviti bolj užitnega in okusnejšega. Na ta način pridobljena

SCOTTOVA EMULZIJA

ima vse prednosti navadnega ribjega olja v najvišji meri, povzroča dober tek, je zelo redilna in lahko prenesljiva, da jo prenese tudi najbolj občutljiv žleodec. Po redni rabi Scottove emulzije se že v kratkem času opazi splošno ojačenje. Kdor želi to doseči naj se odloči, čim prej tem bolje, za zdravljenje s Scottovo emulzijo. Cena originalni steklenici je 2 K 80 v. Dobi se v vseh lekarnah. Kdor pošlje 60 vin, v znakom na SCOTT & BOWNE, G. m. b. H., Dunaj VII., in se sklicuje na ta časopis, dostavi se mu ena pol-litratv potom lekarne za poskušnjo.

Tu mu je gotovo bližnje polje, kakor naše Uršulinke. Sploh bi pa še opomnili, da je treba za gospodinjstvo šolo posebnih skušenj. Tako sprašanih in kvalificiranih učiteljic je pa na Slovenskem bore malo. Brali smo, da do sedaj so samo štiri in med temi štiri-mi je tudi napadena voditeljica Ivana Oswald. Svetovali bi torej malo več učiti se in manj kritizirati, ker se takoj pokaže vsa revščina naših liberalcev.

Vzorce blaga za gospode in dame za nove obleke za velikonoč

narodite pri trdki
Prokop Skorkovsky in sin
Izvoz blaga za moške in ženske obleke.
Humpolec, Češko.
Na željo damo moške obleke tudi izvršiti.

MATTONIJEV GIESSSHÜBLER

naravna
alkalična kislina

najboljša dijetična in osvežujoča pijača

preizkušena pri žledodnih in črevesnih ka-tarih, obistnih in mehurnih boleznih, katero priporočajo najveljavnejši zdravniki kot bistveno

podpiralno sredstvo

pri karlovovarijskem in drugih kopeliških zdrav-ljenjih in kot poznejše zdravilo po kopeljih
24 38 in trajno porabo. (VII.)

Izvirnik: **Giesshübl Sauerbrunn**,

železniška postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih

Prospekti zaslonj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih špecerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zaloge pri Mihael Kasfner-u, Peter Lase-niku in Andrej Šarabonu, Ljubljana. 11

STOLWERCK ZLATO

najnovejša
čokolada

Neprekosljiva v kakovosti
in kupni vrednosti.

Marija Zajec naznanja v svojem in v imenu svojih sorodnikov prežalostno vest, da je nje ljubljena sestra

Antonija Oražen

dne 15. marca 1913 previdena s svetimi zakramenti za umirajočo po mučni bolezni mirno zaspala.

Pogreb predrage bo v nedeljo dne 16. marca ob 5. uri popoldne. 863

Kostanjevica, 15. marca 1913.

Žalujoci ostali.

Zobna krema

KALODONT

Usna voda

Priporoča se

modni salon damskih in vseh vrst slavnikov.

Najnovejše pariške in dunajske oblike. Žalni klobuki vedno v zalogi. Cene nizke. Postrežba točna in solidna. Pismena naročila se odpre-mijo obratno. — Z odličnim spoštovanjem 864

A. Adamič, Kranj.

Nesreča v rudniku. Zadušene štiri osebe. V rudniku Jagersfontein (Južna Afrika) je pričel vsled električnega kratkega stika goreti les. Štirje domačini so se zadušili.

Demonstracije angleških sufragetk. Sufragetke so 14. t. m. v Londonu na Bondistreetu pobile dva izložna okna nekemu zlatarju in tri okna nekega velikega skladišča na Holbornu. Demonstrantinja so zaprli.

Kdor izbira, mora se mučiti. To izkusi tisti, ki je prisiljen slabo prebavo pospeševati z medikamenti. Kaj se tu vse ne fabricira in z velikim kričanjem na trgu za drag denar ne prodaja. Najbolj varno, poceni in zanesljivo odvajalno sredstvo je in ostane Franz Jožefova grenčica. Ta naravna rudninska voda ni na nikak način umetno prenačena. Izvira kot Franc Jožefov vrec v Budimpešti in vsebuje vse lastnosti, ki so potrebne za dobro odvajanje. Lahko se zavziva, ni nikoli zoprna, tudi najbolj občutljivim osebam in nima nikakih neprijetnih posledic. »Naravna Franc Jožefova grenčica«, piše dvorni svetnik profesor dr. Schanta na Dunaju, se je do zadnjega časa dobro obnesla.« — Dobiva se vseh lekarnah, drožerijah in v prodajalnicah rudninskih voda. Ravnateljstvo razpošiljalnice Franc Jožefovih rudninskih voda, Budimpešta.

Najboljša

823

za pripravo jako okusne
goveje juhe brez dvoma je

MAGGI kocka

po 5 v.

Preplčajo se torej pri nakupu, da-li ima vsaka kocka na zavitku ime MAGGI in

varstveno znamko zvezdo s križcem.

Zahvala

Stejeva si v prijetno dolžnost, da se na tem mestu iskreno zahvaliva gg. zdravnikom: primariju dr. Dergancu, dr. Polcu in dr. Virantu za požrtvovalni trud in skrb, katero so imeli z nama prav obilo pri najinih operacijah in ves čas najinega zdravljenja v deželni bolnici. Istotako se prirčno zahvaljujeva č. sestram usmiljenkam za ljubeznjivo in točno postrežbo. Istotako prirčna zahvala okr. zdravniku g. dr. Hubadu iz Skofje Loke. — Zahvaliva se tudi vsem obiskovalcem — vsem in vsakemu posebej iskrena zahvala!

Draga pri Sor, 12. marca 1913.

Franc in Pavla Svobljak.

Hlapca

ki bi znal dobro mleti na valje, potrebuje Fran Valjavec, valjni mlin, Beričevo.

Nova hiša

blizu Ljubljane, s 4 stanovanji, veliko kletjo, pripravno za vinsko trgovino, obdelanim vrtom ter s koncesijo za žganje kuhati in točiti, se prod. Naslov se izve v upravnistvu.

Mala hiša z vrtom

oziroma stavbeni prostor v neposredni bližini Ljubljane se kupi. — Ponudbe na upravnistvo tega lista pod šifro G. V. I. 782.

500 K Vam plačam, ako Vaših kurjih oces, bradavic in trde kože tekom 3 dni brez bolečin ne odpravi moj uničevalec korenin Riazma. — Cena lončku z jamstvenim pismom 1 krono.

Kemény (Kaschau) I. Poštni predal 12/160 Ogrsko.

Za prodajo motorjev in kmetijskih strojev se sprejmejo izurjeni, dobri zastopniki.

Ponudbe pod »Landwirtsch. Maschinen 64190« na anončno pisarno — Henrik Schalek, Dunaj I., Wollzeile 11.

Valilni aparat K 45.— vali bolje kot vsaka kokoš. Na poskušnjo zastoj. G. MÜCKE, Pottendorf štev. 40 pri Dunaju. Stotine referenc in spričeval iz cele monarhije zastoj in franko.

181 (10)

Zahvala.

Za vse mnogoštevilne dokaze sočuvstvovanja povodom smrti našega iskreno ljubljene sina, ozir. brata, preč. gospoda

Karola Lenasija

župnika v Košani

se vsem prav prirčno zahvalujemo.

Osobito zahvalo smo pa dolžni preč. gospodu stolnemu kanoniku dr. Jos. Grudnu in spremstvu za vodstvo pogreba, dalje visokorodnemu gospodu deželnemu glavarju dr. Ivanu Susteršiču, preč. g. drž. poslancu msgr. dr. Zitniku, milost. gospodu stolnemu dekanu M. Kolarju, ravnatelju bogoslovnice veleč. g. dr. Jos. Lesarju, mil. gospodu prelatu in generalnemu vikarju I. Flisu, g. dež. poslancu Ravniharju, občin. svetniku g. Iv. Kregarju, g. mag. svetniku E. Lahu, vsem preč. gospodom duhovnim tovarišem, slavnemu učiteljstvu v Košani, slavnima občin. zastopoma Košana in Šmihel, slav. društvu »Orel«, sl. pevskemu društvu Košanskemu za ganljivo nagrobno petje, sl. Marijini družbi ter tretjerednikom v Košani in sploh vsem, ki so spremili preblagega pokojnika na njegovi zadnji poti. Bog bodi vsem prav obilen plačnik.

Ljubljana, 15. marca 1913.

Globoko žalujoča mati, brat in sestra.

862

(Posebna naznanila se niso mogla izdati.)

Izurjena šivilja in vajenka

se takoj sprejme. Kongresni trg št. 6. II. nadstropje.

803

Stavbene parcele

v Rožni dolini, občina Vič, poleg posestva g. Končana so po prav ugodni ceni naprodaj, in sicer kvadratni seženj po K 750. Poizve se na Glincih št. 36 pri Franc Javorniku.

840

Prodajalka

mešane stroke, boljše moč z večletnimi spričevali želi z 1. aprilom spremeniti dosedanje službo. Naslov pri upravi t. l. pod št. 693. (Znamka za odgovor.)

Stara pisma, pisemske znamke

kakor tudi zbirke znamk

778 kupuje po dobrih cenah

Emil Fischer, Trst (poštni predal 481)

Takoj se sprejme spreten in trezen

850

mašinist za benein motor

Natančneje se izve pri tvrdki JOSIP LONČARIČ, Ljubljana, Strelška ul. 29.

MODNI SALON STUCHLY-MASCHKE

Židovska ulica št. 3.

naznanja in priporočila častitim damam tu- in na deželi svojo krasno izbiro dunajskih in pariških modelov, kakor največjo zalogo športnih klobukov

Žalni klobuki vedno v zalogi. Popravila se točno izvršujejo.

856

Cene zmerno nizke.

858

Dražbeni oklic.

E 739/13

Dne 20. marca 1913 dopoldne ob 9. uri prodado se na Rimski cesti št. 16 po javni dražbi naslednji predmeti:

razno špecerijsko blago, prodajalniška oprava, 1 blagajna (Wertheim).

C. kr. okrajno sodišče v Ljubljani,

oddelek V, dne 15. marca 1913.

Zunanji naročila
obratno

Domača tvrdkal

Priporočamo domačo solidno tvrdko

Modni salon

Marija Götzl

Židovska ul. 8

Damski in otroški
slamniki v najno-
veši obliki vseh
vrst ter športne
čepice

Zaloga vedno v zalogi

807

Cene brez konkurence

Le kratak čas

853 se prodajo pri

R. ROLLMANU Sodna ulica 4./III. nadstr.

platnina, fino sukneno blago, preproge, zastori, perilo, plašči za dame, elegantne obleke za gospode in dečke, površniki itd.

globoko pod nakupno ceno.

Objava

rednega občnega zbora

„Prvega ljubljanskega delavskega konsumnega društva“

registrovana zadruga z omejeno zavezo

ki se vrši

na Belo nedeljo dne 30. marca t. l. ob 4. uri popoldne

v združnih prostorih na Kongresnem trgu štev. 2

po sledečem

DNEVNEM REDU:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobritev računov.
3. Poročilo nadzorstva in revizijske oblasti.
4. Volitev odbora.
5. Sprememba pravil.
6. Slučajnosti.

ODBOR.

839

Išče se zanesljiv

gostilničar ali gostilničarka

za hišo Josipa Kralj v Vel. Mengšu 73, v kateri se je že več let izvrševala dobro idoča gostilna. Stoji v sredi Mengša z najlepšimi lokali, velikim salonom, novim kegljiščem, senčnatim vrtom in ledenico, kakor tudi prenočišče za tujce in voznike. Več pove lastnik Josip Kralj, posestnik in trgovec v Mengšu.

806

Mlekar

išče službe !!!

Z večletno prakso, z dobrimi spričevali, izvežban v vseh mlekarskih strokah pri parnih in električnih strojih, dalje v računstvu in knjigovodstvu. Nastop lahko takoj. Ponudbe na upravnistvo »Slovenca« pod: št. 861.

Spreten organist in pevovodja

želi nastopiti s 1. majem t. l. v večji farni cerkvi tozadevno službo. Znožen je učiti in voditi godbo katerekoli vrste. — Naslov pove iz prijaznosti uprava tega lista pod: štev. 835. — (Znamka za odgovor!)

835

Odda se

stanovanje za letoviščarje

v št. Vidu nad Ljubljano, za maj, junij, julij in avgust, obstoječe iz štirih prostorov, celo prvo nadstropje. Blizu železn. postaja, cerkev, in gozd. Ponudbe na upravo lista pod »št. 831«.

Kranjska deželna vinarska zadruga

v Ljubljani, deželni dvorec

opozarja p. n. vinske kupce na svojo veliko zalogo priznane izbornih

kranjskih vin.

Poleg namiznih vin ima v zalogi tudi raznovrstna buteljska vina po zmernih cenah na prodaj. Ceniki in vzorci se pošljejo na zahtevo brezplačno.

859

Važno za duhovnike v pokoju.

Proda se stavbišče

na krasnem prostoru, blizu nove cerkve v Gorici. Površina 530 m². Naslov se izve pri upravnistvu lista pod »štev. 837«. (Znamka)

837

Tržiške novice.

t Občni zbor črevljarske zadruge za tržiški sodni okraj se je vršil preteklo nedeljo ob veliki udeležbi. Za načelnika je bil izvoljen z veliko večino črevljarski mojster in tržiški občinski odbornik g. Karol Golmajer, za namestnika g. Franc Pretnar, črevljarski mojster v Trzinu.

t Shod S. L. S. se vrši jutri v nedeljo ob 11. uri predpoldne v društvu Sv. Jožefa. Na shodu govore: predsednik obrtno-pospeševalnega urada g. Ivan Kregar, deželni in državni poslanec Pogačnik in poslanec primarij dr. Vinko Gregorič. Vabijo se vsi somišljeniki na ta važen shod.

t Kratek odgovor na dolgi dopis »Slovenskega Naroda« od zadnje sobote. Znani dopisnik, ki ima vsak dan 24 ur časa za spisovanje raznih napadov v liberalne časnike, pripisuje misijonu vso krivdo, da je propadel liberalni kandidat in laže, da se je misijon vršil le zaradi te volitve. Resnici na ljubo povemo, da je bil ta misijon naprošn že leta 1911 in čas napovedan že pred Božičem, še predno je bila razpisana nadomestna volitev. Tega označila seveda dopisnik ni slišal, saj ne gre nikdar v cerkev. Vse drugo, kar besediči v dopisu o obrekovanju, lažeh, ki so se jih baje poslužili naši pristaši pri agitaciji je zopet grda neresnica. Niti ene žal besede nismo trdili o nasprotnem kandidatu. Saj morajo gg. liberalci vendar dobro vedeti, da se v političnem boju ne gre za osebe, ampak za načela. Tega menda vendar ne bo nikdo pričakoval od naših katoliških mož, da bodo volili v tako važen zastop — svobodomiselnca. Sicer je pa najbolje, da dopisnik molči o agitaciji. Mi nismo nikomur sile delali, nikogar tirali na volišče, nobenemu proti njegovi volji glasovnice podpisali, nismo imeli dvojnih glasovnic, (kako je nasprotna stranka prišla do teh, o tem bi se dalo še govoriti), kakor je to delala liberalna stranka. Dokazov za te trditve imamo precej na razpolago. — Slednjič zavračamo odločno nesramni napad v »Narodu« na naše vrle žene, katere imenuje dopisnik »versko blazne«. Kadar bo dopisnik še agitiral okoli teh, tedaj sme po pravici pričakovati, da mu bodo plačale ta napad — z mokrimi cunjami. — O drugih napadih na sveti misijon pa raje molčimo. Kdor je bil sam navzoč pri govorih in je slučajno bral »Narodov« dopis iz Trzinu, bo še bolj potrjen v svojem prepričanju, kako liberalno časopisje debelo laže.

t Skioptično predavanje bo jutri dne 16. t. m. ob pol 8. uri zvečer v društvenih prostorih o Jeruzalemu in sveti deželi. Predaval bo jeruzalemski romar gospod Viktor Čadež. — V društvu Sv. Jožefa je predaval gospod župnik dvakrat zapored o balkanski vojski, zadnji tork gospod Čadež o lepoti svetega pisma. Predavanja se bodo nadaljevala zopet v aprilu. — V društvu se je ustanovil protialkoholni odsek.

t Pri vojaškem naboru zadnji ponedeljek je bilo potrjenih 27 fantov, izmed teh jih je bilo 8 iz Trzinu.

KNJIŽEVNI TRG.

Zbirka orgelskih preludijev. Od Stanislava Premrl. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. Cena 3 K 80 h. O tej zbirki piše v Kolinu oziroma Dusseldorfu izhajajoči cerkveno-glasbeni list »Gregorius Blatt«: »Es enthält 100

Originalbeiträge des Verfassers, der sehr melodisch zu schreiben und Homophonie mit Polyphonie in geschickter Weise zu verteilen weiß. Da der Pedalsatz beigegeben ist, so läßt sich das Präludienalbum auch im Unterricht praktisch verwerten.

Urbanus: Knjiga o lepem vedenju. Ljubljana 1910. Izdala in založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. Cena 3 K, vez. 4 K. — O tej knjigi piše dijaški list »Zora«: Naše dijaštvo, posebno ono, ki je raztreseno po provinci in mestih, večinoma nima dosti prilike, da bi si prisvojilo tekom svojih srednješolskih študij toliko najnujnejših oblik družabnega kretanja, kakor od njega zahteva življenje, ko zapusti srednjo šolo; zato se pogostokrat opa-

ža bojzljivost in nerodnost v družbi. Res je v tem oziru najboljši učitelj praksa, to se pravi, da ima dijak že od zgodnje mladosti priliko kretati se v olikani družbi, a kjer to ni mogoče, mora to lekcijo nadomestiti knjiga in tako knjigo nam s tem podaja »Katoliška Bukvarna«. Knjiga je res taka, da nadomesti v vsakem oziru podobne nemške knjige, ki smo jih do sedaj imeli. Naj bi ta knjiga posebno dijaštvu veliko koristila, ker po olikani inteligenci sodijo cel narod, dosedanja naša inteligenca je pogostokrat vse prej kakor olikana. Ne trdim, da je v tem bistvo življenja, a tista oblika življenja je, ki jo zahteva svet od tebe. Če hočeš, da te bo vsaj po tvojih zmožnostih upošteval.

KOLESARJI.

Ako si hočete prihraniti znatnih nepotrebnih izdatkov, tedaj ne kupite in ne naročite nikjer koles ali kolesarskih potrebščin, dokler ne poznate naših cen za leto 1913.

= najboljši in najcenejši nakup =

pri trdk

Karel Čamernik & Ko. Ljubljana,

Dunajska cesta 9-12.

Špeciálna trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in posamezni deli. - Mehanična delavnica in garaža.

Krasni moderni spomladanski kostumi, moderne jope in plašči, vrhnja krila, raznovrsne bluze v največji izberi in dobrega okusa priporoča

Modna trgovina P. Magdič

Ljubljana, nasproti glavne pošte.

Proda se HOTEL v mestu na Spod. Štajerskem

Zelo prijazen kraj. Priljubljeno letovišče. Hotel ima najugodnejšo lego v neposredni bližini kolodvora, c, kr. uradov ter šol. Novo moderno poslopje s sobami za tujce, senčnat vrt za goste, kegljišče, ledenica, veliko gospodarsko poslopje in nekaj posestva.

816

Plačilni pogoji jako ugodni.

Natančneje se poizve: Celje, poštni predel št. 43.

Ozirajte se pri nakupu na domačo turdgo

Jos. Petkosig

Pri „Valvazorju“
Stari trg šte. 4
Ljubljana.

Trgovina manufakturnega, sukne-nega in platnenega blaga itd.

Drobnina, pletenina, galanterija, dežniki in solnčniki itd.

Fotobčičine za krojače in šivilje.

628 12

Anton Presker

krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta 14.

se priporoča sl. občinstvu za mnogobrojen poset zlasti pa pred. duhovščini v izdelovanju vsakovrstne duhovniške obleke (talarjev itd.), iz trpežnega in solidnega blaga, po nizkih cenah. 811 52

F. K. KAISER, puškar

Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6.

Priporoča svojo največjo zalogo pušk in samokresov ter lovskih priprav. Avtomatične pištole: „Browning“, „Steyer“ itd.

Najboljši topič „Salut“.

V zalogi ima vse potrebščine za ribji lov, v največji izbiri po najnižjih cenah. Poprava koles (biciklov) ter njih deli. Popravila točno in ceno. Umetalni ogenj. C. kr. prodaja smodnika. Cenik zastoj in poštne prosto.

Pristno brnsko blago

za pomladansko in poletno sezono 1913.

Kupon. 3'10 metr. dolg, za 1 kupon 7 kron
kompletno moško obleko 1 kupon 10 kron
(sukno, blače, telov- 1 kupon 15 kron
nik) zadostno, stane le 1 kupon 20 kron
Kupon za črno salonsko obleko K 20-., kakor tudi blago za površnike, turistične obleke, svileni kangaru in blago za dansko obleko, pošilja po tovarniški ceni kot realna in solidna, dobroznana

zaloga tovarniškega sukna
Siegel-Imhof Brno, Morava.

Vzorci zastoj in franko.

Vsele direktne naročila blaga pri trdk Siegel-Imhof iz tovarne imajo zasebniki mnogo prednosti. Vsele velikega blagovnega prometa vedno največja izbira povsem svežega blaga. Stalne, najnižje cene. Tudi najmanjša naročila se izvrše najskrbneje, natančno po vzorcu. 464

Letna produkcija čes 2900 Lokomobile.

HEINRICH

LANZ

MANNHEIM

Naslov za brzojavke:
LANZFABRIK DUNAJ.

Pisarna: DUNAJ VIII.
Laudongasse 9. Telefon 18851 b.

Vročeparne-Lokomobile

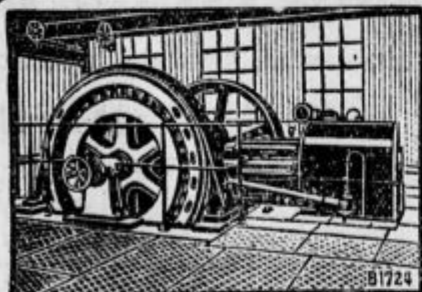
z zaklopnim krmilom „Sistem Lentz“

Jednostavna postrežba.

zmožnost do 1000 PS.

Največji prihranek.

Obisk Inženirja in ponudbe brezplačno.

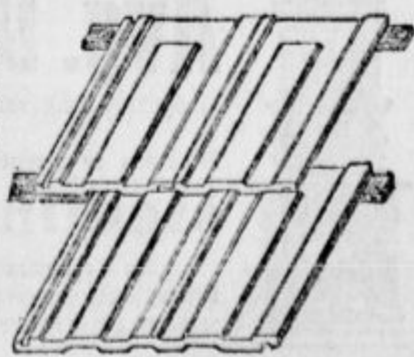

LANZOVE vročeparne Lokomobile z naravnost vezano Dynamo.

Parna tovarna opeke na Brdu p. Vič, tvrdke I. Knez v Ljubljani

priporoča svoje izdelke strojne zidne in

vsakovrstne zarežane strešne opeke, garantirano dobre in trpežne kakovosti po nižani ceni. - Vzorci pošilja brezplačno. - Sprejema zastopnike.

Visoko, moderno podoba, lepoto linij in udobnost dajo samo
Warnerja Rust Proof
STEZNIKI
 (Originalno ameriški izdelek).

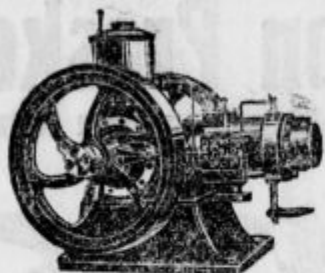
Se pere kakor vsako drugo perilo, ne da bi se odstranile vloge. Za vsak kos se jamči.

Edina zaloga v Ljubljani:

Josipina Podkrajšek,
 Ljubljana, Čevljarska ulica št. 2.

Prilporoča tudi veliko zalogo higijskega perila, jargrovega in Tetra ter vse druge modne predmete najboljše kakovosti.

Poštna naročila se izvršujejo točno!

Motorji na surovo olje in petrolin

ležeči in stoječi od 1—100 HP, kakor tudi lokomobili od 3—20 HP. Na tisoče motorjev v obratu. Nikaka finančna kontrola. Mnogo pohvalnih pisem. Cena nabava. Ugodni plačilni pogoji. Največje jamstvo. 718 52

J. Warchalowski, Dunaj III, Paulusgasse 3.
 Ceniki, obiski odjemalcem zastoj.

Št. 2753/12.

766 (4)

RAZGLAS.

Novo merjenje katastralne občine mesto Idrija se prične z dnem 1. aprila 1. 1913. Da se bo merjenje neovirano vršilo, se vsled naročila c. kr. finančnega ravnateljstva v Ljubljani pozivajo posestniki, da

označijo meje svojih posestev z mejniki.

Obstoječe, vsestransko priznane in z mejniki že oskrbljene meje med posameznimi parcelami morajo ostati neizpremenjene. Le v onih slučajih, kjer posestne meje niso označene z mejniki in se je med strankami dosegel sporazum sporno ali izvensporno, se morajo meje obnoviti in natančno določiti. V teh slučajih je mejnike postaviti ob mejah in sicer na koncih in skrajnih točkah mej. Pri tem je paziti na to, da se na enem mestu ne postavita dva mejna kamna, ker bi se s tem lahko povzročile zmore.

Mejaši se naj v ta namen medsebojno sporazume in mejnike skupno postavijo.

Mejniki se naj postavijo in meje označijo, še predno se prične z merjenjem t. j. pred 1. aprilom letos.

Pri nastalih nesporazumih glede pravilnosti meja se naj takoj naprosi mestni urad za posredovanje in v slučaju, da se ne doseže sporazuma, naj prizadeti prosijo c. kr. okrajno sodišče v Idriji, da poravna sporne zadeve.

Županstvo v Idriji,

dne 6. marca 1913.

Župan:
Ivan Strauss.

Olympic 45.000 ton.

St. Louis. Adriatic. St. Paul. Oceanic.

V Ameriko preko Pariza, Havre, Southampton ali Cherbourg.

je najvarnejša, najhitrejša in najprijetnejša vožnja z največjimi angleškimi parniki sveta »WHITE STAR LINE« ter slovečimi brzoparniki »AMERICAN LINE«, ki so moderno urejeni in na katerih dobijo potniki spalne sobice, v katerih so 2 ali 4 postelje. Hrana se potnikom razdeli v posebnih sobah pri pogrnjenih mizah. Snažnost in dobra postrežba je na teh parnikih slehernemu zagotovljena. Odhod potnikov iz Ljubljane vsak torek in soboto. Natančnejša pojasnila daje brezplačno 3684

oblastveno koncesijonirana potovalna pisarna

Edvard Kristan
 Ljubljana, Kolodvorska ul. 41

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Augusta Agnola, Ljubljana

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figovca“

s.e. priporoča prečistiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za prevzete in solidno izvršene vsakovrstne

umetnega steklarstva in slikanja na steklu

za steklarstvo v figuralni in navadni ornamentiki, stavbno ter portalno steklarstvo kakor vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmodernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izbira steklenega in porcelanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov podob, izdelovanje okvirov za podobe itd. 3686

Narisi in proračuni na zahtevo zastoj.

Sprichevala mnogih dovršenih del so na razpolago p. n. odjemalcem v ogled.

Gospodinje!

Pozor!

Ne kupujte presnega masla ali nadomestila zanje, dokler niste poizkusile slovit, splošno znane, svetovne znamke

BLAIMSCHEINA

„UNIKUM“

MARGARINE

„UNIKUM“ ni rastlinska margarina.

„UNIKUM“ se izdeluje iz najčistejših govejih obistne točke z visoko pasterizirano smetano, ima torej največjo redilno vrednost in je resnično zdrav.

„UNIKUM“ ni umeten, nego najčistejši naravni izdelek.

„UNIKUM“ je 50% cenejši od navadnega presnega masla in za 50% bolj izdaten nego to.

SAMO BLAIMSCHEINOV „UNIKUM“

je resnično edino in pravo nadomestilo za presno maslo, ki daleč prekaša vse doslej hvalisane.

Izdelovanje

BLAIMSCHEINA „UNIKUM“ je varovano s stalno državno

kontrolo in je to razvidno na vsakem zavitku.

Cenjena gospodinja!

Ne dajte se torej begati od drugih oglasov in rabite za nadomestilo presnega masla za

pečenje

praženje

kuhanje

1771

samo

maslen kruh

BLAIMSCHEINA „UNIKUM“ MARGARINE

Dobiva se povsod.

Poizkušnje gratis in franko.

Združene tvornice za margarino in presno maslo, Dunaj XIV.

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz

Ljubljane čez Antwerpen v New-York

je proga

rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih „Lapland“, „Finland“, „Kronland“, „Vaderland“, „Zeeland“, „Samland“, kateri vsak teden v sobotah oskrbujejo redno vožnjo med Antwerpenom in New-Yorkom, so snažnost, izborna hrana, vljudna postrežba in spalnice ponovno urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena in traja vožnja 6 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec vožnjo čez Kanado, katera pa je izdatno cenejša kakor v New-York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

Franc Dolenc
 v Ljubljani,

Kolodvorske ulice odslej št. 35, od južnega kolodvora na desno, poleg predilnice.

Anversa New York

Največja in najstarejša tovarna lončenih pečij in raznih lončenih izdelkov

Avq. Drelse v Ljubljani

Mnogokrat odlikovana.

Mnogokrat odlikovana

Priporoča se slavnemu občinstvu in prečistiti duhovščini v naročila na

štedilna ognjišča in peči

preproste in najfinejše, izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorcih najbolj strokovnjaški, solidno in trpežno po najnižjih cenah. Župniščem samostanom in solam dovoljujem znaten popust. Ilustr. ceniki so na razpolago

